БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 227 (11212) | 1966 оной сентябриин 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...ҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН ...НДЭР ХАРЮУСАЛГА

Мүнөө үедэ промышленна ...дприяти, колхоз болон сов... бүхэнэй жэлһээ жэл бү... ...дэ ашаг олзотойгоор хүдэлхэ ...ай, эрхим һайн шанартай ... хямда сэнтэй продукци ...таха, ажалай бүтээсэ эрид ...элүүлхэ, гүрэнэй түсэб ...ришэгүйгөөр бэелүүлхэ ту... асуудал хэзээ хэзээнэйхи ... хурсаар табигдаад байна. ... бүхы асуудалнуудые ам...тайгаар шиидхэлгэдэ уда...ахы хүдэлмэрилэгшэдэй, ...н түрүүндэ ажахын хүтэл...лэгшэдэй үүргэ болон ха...алгань тон ехэ. Ажахынгаа ... боломжонуудые һайнаар ...үүлжэ, хүсэдөөр хэрэглэхэ, ... наукын үндэһэ һуури дээ... үйлэдбэреэ ударидаха, тү... дүршэл үйлэдбэридэ ...өөр нэбтэрүүлхэ, гүрэ... болон коллективэйнгээ ...һа ба үйлэ хэрэгүүдые зү... зохилдуулан хүтэлхэ, хэзээ ...дэ гүрэнэйнгөө үйлэ хэрэ...ые юунһээшье үлүү дээгүүр ...хо—тэдэнэй хамаг бүхы ...л оролдолгонь энээндэ ...улагданхай байха болоно.

...ммунис партиингаа поли...е хэлбэришэгүйгөөр бэе..., Эхэ оронойнгоо эконо...ка хүсэ шадалые бэхи..., арад зонойнгоо энхэ тэ...н байдалые улам бүри һай...улха тухай үүсхэл орол... гаргаха, дааһан хэрэгтээ ...усалга ехэтэйгээр хандаха, ... болон арадайнгаа этигэл ...барие үнэн сэхээр ха...ха гээшэ хүтэлбэрилэгшэ... нангин уялга болоно. ...нгөө зорилгые зүбөөр ойл..., парти болон гүрэнэйнгөө ... үндэр дээдэ харюусалга... байһанаа гүн зүрхэнһөө мэ..., партийнашье, гүрэнэй... журам нарин нягтаар сахи... хамтаараа ударидалгын ле...кэ гол ёһо гурим бэелүүл... ударидагша байхаһаа гад... мүн хүмүүжүүлэгшэ байһа... харуулдаг, хүн зондоо хүн... ажахын хүтэлбэрилэгшэд ...брика болон заводуудай ди...орнүүд, колхозуудай түрүү...энэр, совхозуудай дирек...үүд манайда олон. Эдэ ха... коммунис партимнай ур...н, хүмүүжүүлһэн хүнүүд ...но.

...шээлхэдэ, Сэлэнгын айма... Карл Марксын нэрэмжэтэ ...хозой түрүүлэгшэ, Социалис ... Герой Жамсо Бальжи...евич Ванкеевые абаад үзэ... хүтэлбэрилэгшын эрхим ... үльгэр жэшээ харуулна. ...эр Ванкеев республика соо... эгээл томо, түрүү колхо... нэгэнэйнь түрүүлэг... 20 гаран жэлэй туршада ...гаряагүй хүдэлжэ ябана. ... ударидагшын эгээл һайн ...нь юуб гэхэдэ, ниитынгээ ...тэ хамаг бүхы хүсэ шадал, ... бодол, энэрхы сэдьхэл, ... бэлигээ зорюуланхай. ...үлэгшынгээ тиимэ хадань, ...нэйнгээ жэшээгээр бүхы ...нигуудынь хамтынгаа хэ... баһал тиимэ ехэ оролдо...гоор, харюусалгатайгаар ...даг, эдэбхи үүсхэл гарга... Энэ колхозой жэлһээ жэл ...ндэ экономикоёо бэхижүү... амжалтатайгаар һалбаран ... байһанайнь гол шалта...удан нэгэн иимэ байна. ...3 онһоо хойшо колхозой ...н олзо доход 8 дахин ша...ргаад, 1965 ондо 1 мил... 160 мянган түхэриг боло... байна. Энээнэй ашаар үй...рнин, соёл болбосоролой, ... байдалай талаар капи... ехэ барилганууд хэгдээ, ...нигүүдай ажалайнь түл... эрид дээшэлээ. Имагтал ... жэлнүүдтэ колхоздонь ... һургуули, участогай ...ница, Соёлой байшангууд, ... культбаза, хүүгэдэй ... болон ясли, гостиница, ...но-тракторна мастерской, ... ерэгшэдэй орохо байрын ... гэрнүүд баригдаа. Үйлэд...ин ажал хүдэлмэринүүдые ...жоруулха, электрижүүлхэ ...ар ехэ юумэн хэгдэжэ ...сай.

...66 ондошье Карл Марк... нэрэмжэтэ колхоз нэрэтэй ...йгөөр ажаллажа байна. ...дэ тарня тушааха түсэбөө ...зад, түсэбһөө үлүүлэн ту... үргэлжэлүүлһээр. Үбһэ ... нёдондонойхиһоо һураг... ехээр суглуулжа абаа. Гү... һооһо худалдаха жэлэйн ...түсэб 120 гаран процент ...нхай, мүн һү, мяха ту... 9 һарынгаа түсэб дүүр... саашадаа тушаажа үргэл...үлһээр. Һүөөр жэлэйнгээ ...захил декабриин 1 боло... бэелүүлхээр зоригжонхой. Эдэ бүхы һайн һайхан хэрэ...дэ түрүүлэгшын үүргын ... байһаниинь элитэ. Теэд ...р Ванкеев хамаг бүхы ...алнуудые гансаараа шиид...г бэшэ, харин хамтын хү..., олониитын оролдолгоор ...хэдэг, партийна, комсомо... организацинуудта, мүн бу... ниитын эмхи зургаануудта ...глэдэг, правлениин гэшүүд ... мэргэжэлтэдые шадама... хэрэглэдэг, шухала асуу...үүдые шиидхэхэдээ тэдэ...нэртэй зүбшэн хэлсэдэг, колхозые ударидалгын демократическа ёһо гуримые хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг байна. Нүхэр Ванкеев өөртөөшье, бусад хүнүүдтэшье эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, али бүхы талаар өөрөө бусадта үльгэр жэшээ харуулдаг байна.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэн али бүхы талаараа—ажал ябуулгаараашье, абари зангаараашье, үнэн сэхэ ябадалаараашье бусадта эрхим һайн үльгэр жэшээ харуулха зэргэтэй. Тиимэл хадаа тэрэнэй харюусалгань тон ехэ.

Теэд сэхыень хэлэхэдэ, дааһан хэрэгтээ, ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр гү, али харюусалга багатайгаар хандадаг, партийна организациин болон арад зоной үзүүлһэн этигэл найдабарие буруугаар ойлгодог, өөрынгөө арга боломжо, ухаан шадабарие үлүүгээр сэгнэдэг, ахир өөдэгүй ба дээрэлхүү зан гаргадаг, партийна болон гүрэнэй журам хазагайруулдаг ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд баһал бии. Тэдэнэй эгээл ехэ дутагдалынь юуб гэхэдэ, хүн зоной, олониитын һанамжые хэрэгсээхэеэ болино, хүнүүдтэ бүдүүлигээр, шэрүүн хажараар хандана, хамаг бүхы асуудалнуудые өөрөө гансаараа шиидхэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргана, партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинуудта түшэглэхээ «мартана», заримдаа тэдэнэй һанамжа дурадхалнуудые тоохогүй ябадал гаргана, шүүмжэлэлдэ хамар хэдэрээр хандана, шүүмжэлэлһээ өөртөө зүб тобшолол хэхые оролдоногүй.

Зарим хүтэлбэрилэгшэд партийна болон гүрэнэй журам һэнгэргүйгөөр хазагайруулжа, гүрэниие мэхэлхээ, гүрэнэй зөөри үбэршэлхые хүсэнэ. Эндэ нэгэ жэшээ харуулангүй байхын аргагүй. Сэлэнгын модо зөөлгын баазын директор байһан Д. Г. Коркин ажал хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые худалаар дээшэнь үргэжэ, хуурмаг мэдээнүүдые үгөөд, «һайн хүдэлмэриингөө» түлөө захиргаанай аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые, тэрэ тоодо өөрыгөө, шагнахын тулада байгша оной июнь һарада 1600 түхэриг шагналай мүнгэ абаһан байха юм. Шалгалтаар энэнь элирүүлэгдэжэ, Коркин тушаалһаа хаягдаа. Теэд эгээл тэсэшэгүй ушарынь юуб гэхэдэ, тэрэнэй орлогшо Н. Е. Назаров, главна инженер И. П. Яньков гэгшэд Коркиной энэ муухай мэхэ гохыень мэдэжэ байгаад, хэндэшье дуулгангүй, абяагүйхэн һууһан байха юумэд. Иимэ хүтэлбэрилэгшэд хүн зоной дунда хайшан гээд хүндэтэй ябахаб даа? Иигэжэ арад зоной дунда хүндөө бууранхаар, одоол үнөөхи буряад зоной хэлсэдэгэй ёһоор, «нэрээ хухаранхаар, яһаа хухараашань» дээрэ бэшэ гү? Теэд иимэ ушарнууд хаа-яа эндэ тэндэ үзэгдэһөөр. Энээниие халаглама̄ар байна. Иимэ хүтэлбэрилэгшэд ажалшадые хүмүүжүүлэгшэд байхаһаа байтагай, ударидагшадшье байха эрхэгүй. Энэ хадаа партийна организациин, арад зоной үзүүлһэн үндэр дээдэ харюусалгада, үнэн сэхэ этигэл найдабарида һэшхэлгүйгөөр хандаһан ябадал болоно.

Партиин, арадай үзүүлһэн этигэл найдабарие хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаха, энээниие нь үнэн зүрхэнһөө арюун һайханаар харюулха, үзэл сурталай талаар хүмүүжэнхэй, партийна талаар хатуужанхай, ажахын ударидагша, политическэ хүмүүжүүлэгшэ байһанаа харуулха гээшэ хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй нангин зорилго мүн.

Хүдөөгэйхидэй һайндэрэй хүндэлэлдэ

Түнхэнэйхидэй илалта

Сентябриин 24-нэй үдэр Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэбэ. Эхэ оронойнгоо амбаарта 45.000 центнерэй орондо бүхыдөө 45.100 центнер таряа оруулаа.

Ургасаяа түргэнөөр хуряажа, таряа гүрэндөө ехээр худалдахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ Саянай совхоз (директор нүхэр Саганов, парткомой секретарь нүхэр Зандеев) шалгаржа, 9,3 мянган центнерэй орондо 11,5 мянган центнер таряа бэлэдхэлэй пунктда оруулһан байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Гулгонов, парткомой секретарь нүхэр Аюшеев) 5 мянган центнер таряа худалдаха түсэбтэй байбал, гүрэндөө 6,4 мянган центнер таряа худалданхай.

Түсэбһөө гадуур таряан худалдагдажа үргэлжэлһөөр.

Хүдөөгэйхидэй һайндэрэй хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, ажахынууд гүрэндэ һү, мяха худалдаха гурбан кварталай түсэб баһал болзорһоонь урид дүүргээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхоз, совхозууд таряагаа түргэн хуряажа дүүргэхэ, хүсэд хүрэхэ үрэһэ хаажа абаха, бүхы һолоомоёо сэбэрээр суглуулха, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэхын тула бүхы хэмжээ абаха.

А. ТАХАНОВ, КПСС-эй райкомой секретарь;
П. РЕНЧИНОВ, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ;
В. СЕРЕБРЕННИКОВ, үйлэдбэриин управлениин начальник;
Л. ДАНЗАНОВ, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь.

ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГООР

КПСС-эй XXIII съездын, партиин ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай ажалшад табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бараг һайн ургаса абаха үндэһэ һуури табиһан байна.

Тарянай эдеэшэжэ эхилхэлээр аймаг дотор ургаса хуряалга түрүүшын үдэрһөө поточно, түргэн аргаар ябуулагдаа. Тиигэжэ шэнэ ургасын таряан гүрэнэй амбаарта таһалгаряагүй оруулагдажал байгаа.

Хүдөөгэй ажалшадай Бухэсоюзна үдэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэн, таряашад, механизаторнууднай түрүүшын амжалта туйлаба. Сентябриин 23-да аймагай ажахынууд гүрэнэйнгөө амбаарта 94.172 центнер таряа оруулжа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Түсэбнай 91 мянган центнер. Мүнөө түсэбһөө гадуур таряан бэлэдхэлэй пунктда тушаагдажа үргэлжэлһөөр.

Эхэ орондоо алтан таряа ехээр үгэхэ хэрэгтэ аймагай «Искра» колхозойхид горитой хубита оруулаа. Тус ажахы гүрэндөө 18 мянган центнер таряа худалданхай. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 16.000 центнер, «Маяк» — 15.000, «Дружба» колхоз — 14.300 центнер ороо һо гүрэнэй амбаарта оруулба.

Д. ШИКУЛО, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой секретарь;
А. ЧЕБУНИН, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ;
В. БОХИЕВ, үйлэдбэриин управлениин начальник.

НЮТАГТАА БУСАҺААР



Христинья Григорьевна Сазонова шубуу харалгын уласхоорондын выставкэдэ хабаадалсаад, нютагаа бусажа ерэбэ. Киев городто ошожо, һонирхолтой юумэ хараа аб даа. Энэ эхэнэр колхоздоо ерэһэн сасуу, хараһан үзэһэнөө сугтаа ажалладаг нүхэдтөө хэлэжэ үгэбэ.

— Уласхоорондын выставкэдэ ошоод байхадаа, 40 үдэр соо нэгэ хахад килограмм шэгнүүртэй болгоһон тахяануудые хараа б,—гээд Христинья Григорьевна хөөрэнэ.

Хайшан гээд тиигэбэ гээшэб? Иигэжэ нүхэдэйнгөө асуухада: «Бэрхэ хүнэй гарта, һайнаар харууһалагдажа байхадаа, иимэ томо болонгүй яахаб! Манайшье нютагта тиимэ арга байна» гэбэ.

Зүгөөр энэ эхэнэрнай олон жэлэй туршада Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлжэ байдаг. Тэрэнэй гарта тахяа шубуу удахадаашье түргэн, үндэгэлхэдөөшье һайн юм. Жэлэй эхинһээ хойшо Христинья Григорьевна тахяа бүриһөө 110 үндэгэ абаа. Жэлэй эсэс болотор энэ тоое 140 хүргэхэб гэһэн уялгатай. Нүхэр Сазоновагай ажалладаг фермынхид энэ жэлдэ миллионһоо үсөөн бэшэ үндэгэ абаха юм. Энэнь нёдондонойхиһоо 500 мянгаар олон болоно.

Колхозой түрүү шубуушан ажалаа гансашье энээгээр хизаарлана бэшэ, харин тахяануудаа һайн харууһада байлгажа, шанартай үндэгэ тушаадаг. Республикымнай инкубаторна станци дальбараануудые дэгжээхэдээ, гансал энэ фермэһээ үндэгэнүүдые абадаг болонхой.

Мүнөө выставкэһээ нютагаа бусаад, Христинья Григорьевна ажал хүдэлмэри дээрээ түрүү аргэ үргэнөөр хэрэглэхэ һанал бодолтойгоор хүдэлнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

ГАЗЕТЫМНАЙ хэблэгдэхээ БАЙХАДА...

ВЬЕТНАМАЙ ЭСЭГЭ ОРОНОЙ ФРОНТЫН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Эсэгэ ороной фронтын Центральна Комитедэй XII пленум сентябриин 20—22-то боложо, үнгэрэгшэ жэлдэ фронтын хэһэн ажал ябуулгые, мүн американ эзэрхэг түримхэйшүүлые хүсэдөөр илахын түлөө тэмсэл шангадхаха талаар вьетнам арадай зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ гээд ВИА агентство мэдээсэнэ.

ОИН БАЯРАИ СЕССИ

ВЕНЭ. (ТАСС). МАГАТЭ-гэй генеральна конференциин ойн баярай сессидэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай бэшэг эндэ Атомай элшэ хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын (МАГАТЭ) генеральна конференциин X сесси дээрэ уншагдаба.

Советскэ правительство хадаа атомна зэбсэг хорихо, тэрэнэй нөөсэнүүдые хүсэдөөр усадхаха ябадалые эрид шууд дэмжэнэ гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ. Ядерна зэбсэгэй саашадаа дэлгэрэлгые зайсуулха зорилгын угаа ехэ шухала байһанда А. Н. Косыгин анхарал хандуулаа. Ядерна зэбсэгтэй болохые дуугагшадай, Европо дээрэ тогтоһон хилые хубилгаха эрилтэ хэгшэдэй иимэ зэбсэгтэй болохо замыень бүхөөр хааха шухала гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

АХА ДҮҮГЭЙ ТУҺАЛАМЖА

БУХАРЕСТ. (ТАСС). СРР-эй болон ДРВ-гай правительственна экономическа делегацинуудай хоорондо хани халуун, үгэеэ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда хэлсээн хэгдээ. Тэрэнэй эсэстэ Вьетнамай Демократическа Республикада 1967 ондо Румыниин Социалис Республикын зүгһөө бусалтагүй туһаламжа үгэхэ тухай хэлсээндэ, мүн хоёр ороной хоорондо 1967 ондо худалдаа наймаа эрхилхэ тухай хэлсээндэ үсэгэлдэр эндэ гар табигдаа гээд Аджерпресс агентство мэдээсэнэ.

АНДР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани

АЛЖИР. (ТАСС). Революционно Соведэй шиидхэбэриин ёһоор ороной хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха тухай Революционно Соведэй түрүүлэгшэ Бумедьенэй мэдээсэлые АНДР-эй Министрнүүдэй Соведэй сентябриин 22-ой заседани шагнаһан байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые гадаадын дэлгүүр дээрэ худалдалгын түлөө хүдөө ажахын болон аграрна реформын министерствын харюусалгые болюулха гэһэн шиидхэбэри Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Тус министерство имагтал хүдөө ажахын продукт абалга болон мал ажал хүгжөөлгөөр саашадаа ажал ябуулгаяа хизаарлаха болоо.

Хүдөө ажахын барилгануудые бодхохо, тусхайлбал, хаалтанууд болон газар уһалалгын түхеэрэлгэнүүдые бариха хүдэлмэриие хүдөө ажахын министерство эрхилхэеэ мүн лэ болибо. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативууд болон фермэнүүдтэ мүнгэ һомолхо ябадал ойрын саг соо эмхидхэхыень һаяхан эмхидхэгдэһэн Алжирай национальна банкда Министрнүүдэй Совет даалгаа.

Йеменэй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

КАИР. (ТАСС). Сүлөөтэ араб оронуудай бэелүүлдэг бэеэ даанхай политикые баримталдаг байхабди гээд Йеменэй шэнэ правительство үсэгэлдэр онсолон тэмдэглээ.

Йеменэй МИД-эй толилһон мэдүүлгэ соо иигэжэ заагдана. Бүхы хархис болон империалис этэгээдүүдэй үгэсэлгые сухарюулан сохихын, бүхы араб оронуудай нэгэдэл хангахын тулада түрүү хүсэнүүдэй зэргые нягтаар жагсааха шухала байһанда ороной политика үндэһэлхэ. Англиин колониализмда эсэргүүсэн, Йеменэй урда талын эзэмдэгдэһэн хубиин «сүлөөрэлгын фронтын» тэмсэлые эрид шууд дэмжэжэ байһаниинь мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэнхэй.

Журналистнуудай уласхоорондын хоёрдохи лотерей

...Журналистнуудай 1966 оной уласхоорондын хоёрдохи ло...рейн түрүүшын биледүүд худалдагдаа. Түрүү үзэл баримтал... байһанайнгаа түлөө хашалта хабшалтада орожо байһан жур...листнуудта уласхоорондын талархалгын болон туһаламжа ...улгын фондо мүнгэ зөөри суглуулха гээшэ лотерейн гол ...лгонь болоно.

...Түрүүшын иимэ лотерейтэй сасуулха болоо һаа, энээнэй ...бэринь хоёр шахуу дахин олон байха болоно. Нёдондоной... ...нги «Волга», «Шкода», «Москвич», «Вартбург», «Трабант» ... хүнгэн автомобильнууд, бишыхан радиоприёмнигууд, фо...ппарадууд, Варна, Карловы Вары болон Балатон нуурта пу...вонууд болон бусад шүүбэридэ тудаха байна.

1966 оной декабриин 20-до Прагада тиражнь болохо.

СССР-эй Журналистнуудай союзай нютагай отделенинүүд ...едүүдыень тарааха юм.

(ТАСС-ай корр.)

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

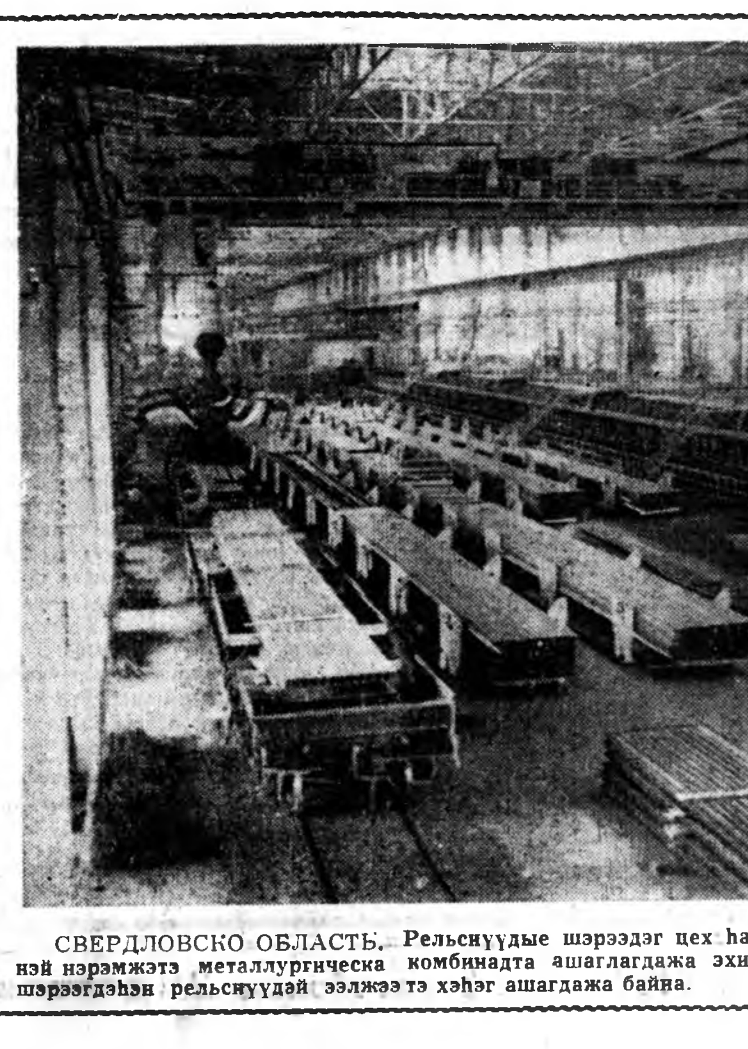
НҮХЭР С. А. ЗАЛУЦКИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахыда олон жэл, үрэтэй һайнаар ажаллаһанай түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Кабанскын аймагай «Байкальский» совхозой отделениин эрхилэгшэ нүхэр **Залуцкий** Сергей Алексеевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо К. КРЫЛОВА.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной сентябриин 24.



СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. Рельснүүдые шэрээдэг цех һаяхан Нижне-Тагильдахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта ашаглагдажа эхилээ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 25 метр утатай шэрээгдэһэн рельснүүдэй ээлжээтэ хэһэг ашагдажа байна. ТАСС-ай фотохроника.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТАСС-ай корреспондентнүүдһээ

„Чувашай АССР-эй түүхэ"

«Чувашай АССР-эй түүхын хоёр томой түрүүшынь ном хэблэгдэн гараба. Авторнуудынь энэ номоо Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо зорюулна.

Украинын баатар уурхай худар оробо

ЭКИБАСТУЗ. Час соо мянган тонно нүүрһэ малтаха хүсэтэй «ЭРГ-400Д» гэжэ роторно экскаваторые ашаглалгада туршан оруулха тухай гүрэнэй акт баталагдаа. Энэ (8 дабхар гэрэй шэнээн үндэр) баатарынь Экибастузай шулуу нүүрһэ малтаад, гансада вагонуудта ашаха юм. Иимэ машина хэрэглэһэнэй ашаар уурхай соохи үнэ ехэтэй дэлбэлэлгын хүдэлмэри хэгдэхээ болихо, мүн ондоо нэгэ шухала асуудал—ороной тепловой электростанцинуудта нэгэн янзын хэмжээтэй нүүрһэ эльгээхэ асуудал шиидхэгдэхэ. 15 метр үндэр, 20 метр үргэн булан шушуур малтажа шадаха, түгэс оньһото энэ машиные коммунист Федор Мокрослоевой бригада инженернүүдэй хүтэлбэри доро болзорһоонь 3 һара урид хабсаргажа дүүргээ. Украинын мэргэжэлтэд энэ экскаватор даажа хүдэлхэ механизаторнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ мүн лэ туһалһан байна.

Газарай гүн сооһоо

АШХАБАД. Зүүн-урда Каракумда, Саят нютагай «Победа» гэжэ колхозой бэлшээри дээрэ 260 метр гүнзэгы худаг малтагдаа. Энэнь эндэхи нютагуудай эгээн гүнзэгы худаг болоно. Худагай оршон тойронхи үбһэ ногоогоор элбэг 10 мянга шахуу гектар бэлшээри уһаар хангагдаха. Дурсагдаһан колхоз каракуль хонидой отаронуудые иишэ асардаг юм. Худаг шадар хонишодой тосхон тогтожо байна.

Бэлшээриин-мелиоративна трест мүнөө жэл Каракумай тала дайдаар 120 шэнэ худаг малтажа, республикын каракуль хони үсхэгшэдтэ бэлэглээ. Хони үсхэдэг ажахынуудай бэлшээри 500 мянга гаран гектараар үргэдхэгдэбэ. Жэлэй дүүрэтэр эндэхи хонишод үшөө 80 шэнэ худагтай болохо.

Шэнэ далай

АШХАБАД. Туркмениин ССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствын «Подземвод» гэжэ управлениин гидромеханизаторнууд Кизыл-Атрек районой центр шадар, Атрек мүрэн дээрэ Кизыл-Айн далай тогтоохо хүдэлмэри эхилээ. Эндэ даамбанууд, каналнууд баригдана. Мүнөө жэл дүүргэхээр шиидэнхэй.

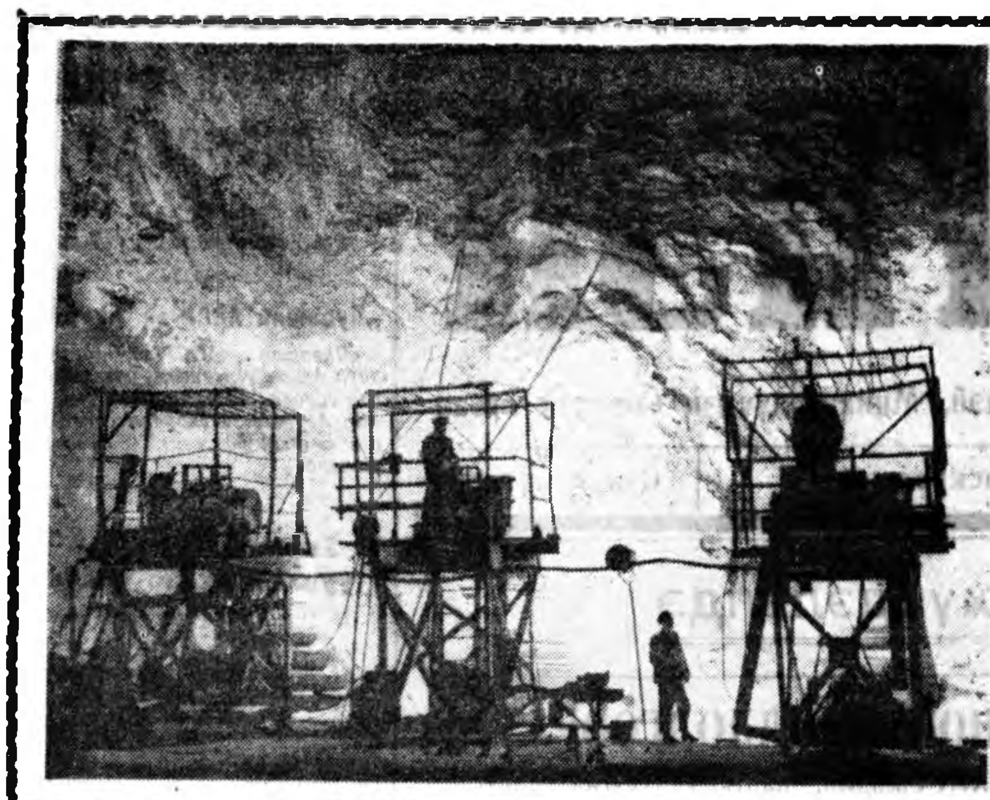
2 миллион шахуу кубометр уһа багтааха Кизыл-Айн тогтомол далай районой центрые, Кизыл-Атрегэй туршалгын станциин тариһан тусхай ургамалнуудые уһаар хангаха, сэсэрлигэй зоно үргэдхэхэ байна.

Мүнхэ сэбдэг газарай электростанци

Норильска шэнэ теплоэлектростанци ороной электрын элшэ хүсэнэй карта дээрэ һаядаа бии болохо. Энэнэй үйлэдбэрилһэн элшэ хүсэн горнометаллургическа комбинадые үргэдхэхын тула шухала байна.

«Теплоэлектропроект» гэжэ институдай Ленинградтахи отделениин ахамад инженер Н. М. Кугушев иигэжэ мэдээсэбэ:

1968 ондо ток үгэхэ ёһотой энэ станциин түрүүшын ээлжээнэй барилгын түсэб, чертежнүүд хэгдэжэ дүүрээ. Документнүүдэй олонхинь Норильск эльгээгдээ.





Эдэ зурагууд Донецкэ областиин «Артемсоль» гэжэ рудоуправлениин № 3 шахтада хэгдэһэн. 50 метр хүрэтэр зузаан дабһанай ехэ үенүүд 300 метр шахуу гүнзэгыдэ байдаг юм. Эндэхи дабһа дэлбэлэн абадаг. Зүүн гар тээхи зураг—№ 3 шахтын галерей соо.

Коммунист, машинист В. И. Буряновский энэ шахтын эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн болоно. Бригадань халаан соогоо 630 тонно хүрэтэр дабһа ашажа ябуулдаг.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭРХИМ ДҮНТЭЙГӨӨР УГТАХА ХҮСЭЛТЭЙ

Манай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд тоосоото һунгалтаяа һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө оролдоно. Эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар колхозой партийна эхин организацинууд хэмжээ ябуулгануудые хараална. Коммунист бүхэн харюусажа байһан ажалаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, түрүү зэргэдэ ябахаяа хүсэнэ. Энэ талаар Хилганын бригадын партийна эхин организациин хэжэ байһан хүдэлмэри һайшаамаар юм. Энэ организациин бүридхэлдэ ородог 48 коммунистнуудай 60 гаран процентнь сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг. Тэдэнэр һайнааршье ажаллана, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хандана.

Жэшээнь, коммунист Цыбик Бадмаевич Базаровай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звеногой гэшүүд үбһэ сабшажа абаха түсэбтэ даабаряа бүри эртүүр дүүргэнхэй, мүнөө тэрээн дээрээ мянгаһаа наашатай центнер үбһэ һүрилөөд байнхай. Энэмнай габшагай ажалай, үүсхэл оролдолгын хүсэн ха юм даа.

Энэ Хилганын бригада үүлтэртэ үнеэдтэй һаалиин фермэтэй бшуу. Тэндэхи түрүү һаалишад, партиин гэшүүд К. Г. Гармаева, Ш. М. Бадмаева гэгшэд һү һааха жэлэйнгээ даабариие сентябриин 10-да дүүргэһэн бэлэй. Коммунист эхэнэр нүхэр Гармаевагай ударидадаг тус фермэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб... октябриин 5-да дүүргэхэ гэһэн шэнэдхэмэл уялга абанхай. Бригадын партийна тоосоото һунгалгын суглаан болотор адаг 350—400 центнер һү түсэбһөө гадуур гүрэндөө худалдахаар эндэхид шиидэнхэй.

Хонишодойшье ажал хэрэгынь һайн. Коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ орогшодой манлайда партиин гэшүүд—хонишод алхалдаг. Жэшээнь, Р. Т. Гармаев байгша ондо 100 эхэ хонин бүхэнһөө 103 хурьга түлжүүлээ. Эмэ түлгэнүүдые харууһалдаг Даши Очиров нооһо хайшалжа абаха түсэбөө 109,3 процент дүүргээ бшуу. Мүнөө бригадын хонишод намарай хэнзэ ногоондо хонидоо таргалуулжа абахын түлөө оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байна.

Г. БАДМАЕВ,
парткомой секретариин орлогшо.

Баргажан.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

Хүдөөгэй гудамжын шэнэ галнууд

«Совет засагай табин жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая!», «Табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэе!» Иимэ уряа лозунгнууд мүнөө манай аймагай нютаг, тосхон бүхэндэ дэлгэрэнхэй.

Энэ алдарта һайндэрые яажа угтахаб, коллектив бүхэн, сомоной, поселково Соведүүд юу хэхэб?—иимэ асуудалаар аймагай Соведэй һүүлшын сесси дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. һайндэр болотор үлэһэн нэгэ жэлэй туршада юу хэхэ байһанаа тодорхойлһон тусхай программа хараалагдаба. Нютагай Соведүүд алдарта ойе эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэн, тэрэниие толгойлон ударидаха зэргэтэй. Тиихэдээ предприяти, совхоз, колхоз, эмхи зургаан бүхэнэй арга боломжонуудые дүүрэн ашаглахын тулада ажалшадай эдэбхи үүсхэлдэ гол анхарал хандуулагдаха ёһотой гэжэ депутадууд тоолоно.

Абаһан энэ шиидхэбэреэ бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ эхилбэбди.

Аймагаймнай совхозуудай хүдэлмэришэд, колхознигууд байгша ондо миллионһоо үлүү пүүд таряа гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидэбэ. Зэдынхид урдань иимэ ехэ таряа гүрэнэй мандалда оруулаагүй юм. Аймагай ажахынууд барандаа шахуу һайн ургаса абаа. Борьёогой совхоз, Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таряа худалдаха жэлэйнгээ түсэбые гурба-дүрбэ дахин үлүүлэн дүүргээд байхадаа, өөһэдтөө элбэг хүрэхэ ороо һотой байна.

Ургуулһан баян таряагаа гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха гээшэ аймагаймнай бүхы ажалшадай шухала зорилго болоно. Энээндэ гансахан партийна болон ажахын эмхинүүд бэшэ, харин нютагай Соведүүд, тэдэнэй депутадууд оролдолго анхаралаа хандуулжа байна.

Механизаторнууд мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэлые дэмжэн, хуряалгаяа түргэн дүүргэхэ болзороо хубилгажа, богони болгоо. Жэшээлхэдэ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд таряа сохилгоёо октябриин эхеэр түгэсхэхэ гэһэн түрүүшынгээ хараае хубилган, сентябриин 25 хүрэтэр дүүргэхэ гэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай хоёрдохи бригадын механизаторнууд өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, бүхы ургамалнуудайнгаа хуряалгые ажалай 20 үдэр соо дууһаха гэжэ шиидээ.

Теэд таряашадай бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахынь, абаһан уялгаяа дүүргэхынь тулада тэдээндэ ехэхэн анхарал хандуулха шухала. Хэрбээ ороохо зөөхэ машинын хомор байбал, комбайнернуудай хүдэлмэри урагшатай ябахагүй бшуу. 5нэ жэл городһоо эльгээгдэһэн 270 автомашина ажахынуудай таряа зөөжэ үрдихэгүй байгаа. Тиимэһээ аймагай эмхи зургаануудта бии бүхы машинанууд элсүүлэгдээ. Таряа сохилгые эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ Борьёогой совхозой тоогууд дээрэ ороо һон ехээр сугларжа, гутахаяа һанаа. Энэниие зайсуулхын тулада аймагай түбһөө ехэ олон машина тэрэ дары эльгээгдэжэ, гансахан үдэшын туршада совхозой тоогууд сүлөөлэгдөө.

Таряа хуряалга тухай асуудалые аймагай, сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд үни хада зүбшэн хэлсэһэн юм. Таряанай тоогуудай, хуряалгын техникын хэр зэргэ бэлэн болоһониие депутадуудай комиссинууд шалгаһан, хуряалга дээрэ депутадуудай постнууд байгуулагдаһан.

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжые һаадгүй һайнаар хангаха хэрэг—хүнүүдэй ажалай үндэр бүтээсын эхин байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ полевой стануудта анхарал хандуулагдаһан байна. Эндэмнай нютагай механизаторнуудһаа гадна, городһоо болон аймагай түбһөө эльгээгдэһэн мянга шахуу хүн ажаллана. Эдэниие байра байдал, эдеэ хоолоор муу хангаха ушарнууд Борьёогой совхоздо, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо элирээ. Иимэ дутагдалнууд түргэн, ябууд зайсуулагдана.

Энэ жэл хадалангай ургаса үлэмжэ һайн. Үбһэ тэжээл нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй ехэ абтаба. Нютагай Соведүүд тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэдэнэй үүсхэлээр гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, пенсионернүүд, предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд олоороо хабаадуулагдаа, воскресенигүүд эмхидхэгдэдэг һэн.

Ажахы бүхэн ниитынгээ адууһа малда бардам тэжээл бэлдэжэ, үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ арга боломжотой болоо. Гэбэшье, аймагаймнай малшад хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээшье һаа, өөһэдынгөө ажалай дүнгөөр һаналаа хүсэд хананги бэшэ. Юуб гэхэдэ, үнгэрөөшэ үбэл, хабарай үедэ түл малынь ехээр гарзалаа, түсэбөөр хараалагдаһан хурьгадай тоо дүүргэгдээгүй.

Иимэ дутагдалнуудай уршаг шалтагааниинь юуб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл һула, отара, фермэ, гүүртэ бүхэниие сомоной Соведүүд, тэдэнэй депутадууд, эдэбхитэд өөһэдынгөө хиналта доро абаагүй, үбһэ тэжээлынь хайша хэрэгээр гаргашалагдаа.

Айл тосхонуудай ажаһуудалые болбосон түхэлтэй болгохо талаар аймагай Соведэй сесси дээрэ ехэ түсэб баталагдаа. Шэнэ һургуули, магазин болон библиотекэнүүд ерэхэ жэлэй туршада олоор бодхоогдохо болоно. Белоозерск тосхондо 536 үхибүүдэй һургуули баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Петропавловка, Оёор, Нуга, Инзагата тосхонуудта шэнэ һургуулинууд баригдажа, Октябриин 50 жэлэй ойн урда тээ ашаглалгада оруулагдаха юм.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан соёлой добтолгодо аймагаймнай колхоз, совхозууд үргэнөөр хабаадалсан, соёлой зургаануудай 17 гэр байра заһабарилан, шэнэ түхсэрэлгэнүүдээр хангаа. Петропавловкада «Колос» кино-театр нээгдэһэн, Боца, Дээдэ-Үшөөтэй, Дэрэстэй, Доодо-Тори, Инзагата нютагуудтахи клубуудта үргэн экран табигдаа. Ерэхэ жэлэй ноябриин долоон хүрэтэр аймагай түбтэ, Доодо-Бургалтайда, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта соёлой байшангууд баригдажа дүүргэгдэхэ юм. Мүн энэ үе соо 16 шэнэ магазин түхеэрэгдэхэ.

Гэр байрын асуудал—шухала хэрэг. Нёдондо жэл аймагай колхоз, совхозууд 127 айлай шэнэ байра, мүн шэнээр нүүжэ ерэгшэдтэ 50 гэр бариһан. Тиихэдэ, байгша ондо 400 шахуу айлай орохо шэнэ байранууд ашаглалгада үгтэхэ байна. Энэмнай 1960 онойхиһоо арба дахин олон болоно. Хэды иимэ барилганууд хэгдэбэшье, гэр байра хомор лэ хэбээрээ. Юуб гэхэдэ, хүдөө нютагуудтахи гэрнүүд хуушаржа, хэрэглэлһээ гараһан дээрэһээ тэндэ байһан айлнууд шэнэ байрануудта ороно бшуу.

Хэрбээ нютагай зоной өөһэдөө шэнэ гэрнүүдые олоор баридаг һаань, энэ асуудал шиидхэхэдэ хүнгэншэг байха бэлэй. Теэд хүдөөгэйхидэй олзо доход эрид дээшэлбэшье хубиин гэр бариха дурагайшуул үсөөн. Эндэ аймгүйсэдком зэмэтэй хаш. Юуб гэхэдэ, ажалшадай хубиин гэр байра барилгада тохёолдодог бэрхэшээлые дабаха хэрэгтэ мүртэй туһаламжа үзүүлээгүй байгаа. Гол шалтагааниинь — барилгын материал дутамаг. Мүнөө жэл эндэмнай түлишын промышленностиин управлени модо бэлэдхэлэй пункт байгуулхань. Тус пункт 10 мянган кубометр, тэрэ тоодо хоёр мянган кубометр барилгын модо бэлдэхэ хүсэтэй. Тиигээд саашадаа жэл ерэхэ бүри улам үргэдхэжэ, хубидаа гэр баригшадые барилгын модоор хангаха ябадал һайжаруулагдаха.

Ажахынуудай гол баялигууд малшадай хүсөөр бии болоно. Гэбэшье, тэдэнэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ, түбхын түрүүндэ гэр байраар хангалга тушаа үшөөл багаар анхарал хандуулагдана. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой, «Октябрьский» совхозой малай зунай байрануудта малшадай һууха һайн гэр, бани үгы юм. Эдэ ажахынуудта малшадай шэнэ байра бариха түсэбшье табигдаагүй байһаар. Аймагай Соведэй һүүлшын сесси дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд малшадай гэр байрын барилгада тусхай мүнгэ зөөри ерэхэ жэлэй түсэбөөр хараалжа, малшадые һайн байраар хангаха, томохон фермэ бүридэ улаан булан, ажаһуудалай хангамжын таһалга, бани гэхэ зэргые заабол байгуулха ёһотой гэһэн эрилтэнүүдые табиһан байна.

Мүнөө сомоной Совет бүхэн өөһэдынгөө мэдэлэй тосхонуудые саашадань бүри болбосон түхэлтэй болгохо барилгануудай түсэб зохёонхой. Шэнэ барилга эрхилхэгүй нэгэшье һуурин байхагүй. Нютагаймнай үнгэ шарайнь һайжаруулагдан хубилхань дамжаггүй. Гэбэшье, хүдөөгэй барилганууд хаа хаанагүй түсэб проектын үндэһэн дээрэ хэгдэжэ, нютагай зоной ажаһуудалай түбхинэл парти, правительствын һүүлэй үеын шиидхэбэринууд дотор хараалагдаһан ёһоор байгуулагдаха бээ гэжэ найдахын аргагүй. Гансал Петропавловка, Белоозерск тосхонуудта генеральна түсэбэй ёһоор барилганууд хэгдэнэ. Бусад тээгүүр ямаршье түсэб баримталагданагүй. Хэн хаана, ямар барилга хэхэеэ һанааб, тэрэл һанаһаараа түхеэрнэ. Шэнэ гэрнүүдые бариха типовой проектнүүдшье үгы.

Тиимэһээ хүдөөдэ архитектор хэрэгтэй. Иимэ мэргэжэлтын үгы байһаниинь мүнөө эли мэдэгдэнэ.

Агуухэ Октябриин алдарта 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха зорилгоор Зэдын аймагай ажалшад социалис мүрысөө улам дэлгэрүүлнэ.

А. ПОТЕПАЛОВ,
Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

„ВЛТАВА“ ГЭЖЭ ҺУРАЛСАЛ ДҮҮРЭБЭ

ПИСЕК. (Чехословаки), (ТАСС-ай тусхай корр.). Хани бариса дүрбэн армиин—Чехословакиин Арадай армиин, Венгриин Ара... армиин, ГДР-эй Арадай национальна армиин, Совет армиин ха... даһан «Влтава» гэжэ һуралсал энэ үдэшэ Урда Чехиин терри... дээрэ дүүрэбэ.

Тус һуралсалые мүнөөдэршье, урда үдэрнүүдэйхидэл а... КПЧ-гай ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй Президент А. Н... ный, Варшавскэ договорто хабаатай оронуудай оборонын мини... нүүд түрүүтэй сэрэгэй делегацинууд, Варшавскэ договорто ха... тай гүрэнүүдэй нэгэдхэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад команд... ша, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко адаглан хараа.

Эндэ тунхаглагдаһан мэдээсэл дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор ... талынхидай нэгэнэйнь сэрэгүүд мүнөөдэр үдэһөө урагша аг... тактическа дисанцинуудые хэрэглэн, Влтава мүрэниие ... фронтоор ябууд дундаа амжалтатай гаталан гараа. Зарим участо... та 800 метр хүрэтэр үргэн газараар мүрэниие гаталха баатай ... бо. Юундэб гэхэдэ, мүрэн худар орохо ба тэрэнһээ гараха т... зохид газар ойрын шэглэлнүүдтэ үгы байшоо. Мүрэнэй гүнз... заримдаа 25 метр болодог байба. Сапёрнуудай тагналга ба ... эмхидхэл мүрэниие гаталха үеэр тон шухала үүргэ дүүргээ. ... ралгын хэрэг онсо һайнаар эмхидхэгдэһэн байна.

Добтологшо сэрэгэй частьнууд Влтава мүрэнэй нүгөө талы... дай үсэд шангаар хамгаалһан участогууд дээгүүр гаталан гара... гадна, мүн һула хамгаалгатай гү, али эзэгүй газарнуудые ... хамгаалагша талын фланг худар, ара тала руу шадамар ... добтолон ороһон байна.

Мүрэн дээгүүр гаталан гараха янза бүриин түхеэрэлгэнүү... тамарха хэрэгсэлнүүд, гарасанууд, паромууд эмхидхэгдэһэн, ... баригдаһан байгаа. Мүнөө сагай комбинированнэ аргаар зари... зарта хүүргэнүүд баригдаа.

Шэнэ техникын туһаламжаар уһа гаталха хэрэг тон түргэ... хидхэгдээ.

Уһа гаталалгые түргэдхэхэ хэрэгтэ вертолёдууд ехэ туһа ... гөө. Зарим сэрэгүүдые вертолёдой туһаламжаар, эгээн шухала ... тогуудта агаараар зөөгөө.

Үдэрэй тэнгһээ хойшо хоёр талын нөөсэ хүсэнүүдэй табиг... най һүүлээр, шанга байлдаанууд болобо.

Сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгадань дай хэхэ мүнөө сагай ... арганууд хэрэглэгдээ.

Сэрэгүүдэй флангнууд худар, ара тала руу сохилтонууд ... һэн байна.

Хуягта транспортёрнууд ба танкнууд тон тааруугаар хэри... дэжэ, эршэмтэй түргэн добтолго бэелүүлэгдээ.

Сентябриин 22-ой үдэшэ ондоо резервэнүүдые бэлдэжэ, байл... да оруулаад, һуралсал дүүргэгдээ.

Ерэхэ үдэрнүүдтэ союзна ба Чехословакиин сэрэгүүдэй ... гань политическэ хэмжээ ябуулгануудай шэнжэтэй байха Ч... Будеевице хотодо болохо парадай бэлэдхэл ба тэрэниие үнгэр... сэрэгүүдые орон нютагуудтань абаашаха хүдэлмэри саашада... дэхэ. Тиимэһээ ГДР-эй, ВНР-эй, Советскэ Союзай зүгһөө һура... хабаадаһан сэрэгүүд үшөө хэдэн хоногто Чехословакиин ... боложо үлэхэ.

* * *

...Варшавскэ договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдхэмэл зэб... хүсэнүүдэй ахамад командалагша, Советскэ Союзай маршал ... Гречко «Влтава» һуралсалтай дашарамдуулан, журналистну... нигэжэ мэдүүлээ:

Энэ һуралсалнай хабаадаһан сэрэгүүдэй дайшалхы бэлэдх... шиидхэхы үень болоно.

Энэ һуралсалда хабаадаһан сэрэгүүд түгэс бэлэдхэлтэй б... наа харуулба. Чехословакиин солдадуудые онсолон тэмдэ... байнаб. Юундэб гэхэдэ, эдэнэй дунда регулярна частьнуудһаа ... мүн резервистнүүдшье бии байгаа.

Бүхы солдадуудай—танкистнуудай, лётчигуудай, артилле... нүүдэй дайшалхы бэлэдхэлые тон үндэрөөр сэгнэнэб гэбэ.



Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрика түсэбөө һара бүри дүүргэнэ. Энээндэ нооһо угаадаг, хатаадаг цехүүдэй слес... тон Григорьевич Мариничэй үүргэ ехэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Г. Маринич нооһо угааха машины... тааруулжа байна.

А. МАНТАЕВА...

ЭНЭ ЭХЭНЭР МОРИТО УЛААН СЭРЭГТЭ АЛБА ХЭЭ

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ маршал Семен Михайлович Буденный граждан дайнай жэлнүүдтэ 1-дэхи морито армиин хэһэн баатарлиг байлдаанууд тухай хөөрэһэн «Дабажа гарагдаһан зам» гэжэ ном соогоо үбгэ һамган хоёр Бондаренкэтэн тушаа дурдаһан байна. Эскадроной командир Тихон Бондаренко дайшалхы баатаршалгануудаараа алдаршаһан байгаа. Тэрэнэй һамган, мүн лэ эрэлхэг зоригто эхэнэр Зинаида морито армида сестрагаар алба хэһэн байгаа» гээд номой автор бэшэнэ.

...Үльгэр домогто ороһон морин сэрэгшэд тухай мэдээн Молдавиин Лабышное гэжэ тосхондо дуулдаа. Бүлэг залуушуул Зүүн зүгые шэглэн ябажа, Буденнын армида орохо гэжэ шиидэһэн юм. Эдэнэй сасууданиинь бологшо арбан долоо наһатай Зинаида Хромченко ябалсаһан байгаа. Тэрэниие энэрхы сэдьхэлтэ сестра болгон эскадрондо абаа юм. Тэрээндэ мори, гар буу, хасагуудай һэльмэ даалгажа үгөө. Хэдэн һарын үнгэрөөд байхада энэ басаган эрэшүүлһээ дутуугүйгөөр мориной гүйдэл дунда буудадаг, мордодог болоо, угаа ехэ шэн хатуу зоригтой байһанаа харуулаа. Зина эскадронтой хамта байлдаануудта хабаадалсадаг, тагнуулда гарадаг байгаа.

— Нэгэтэ бидэнэр дайсанда хүреэлүүлээбди. Хостино гэжэ һуурин шадар дайсанай хүреэлэлгые сүмэ сохин гараха захиралта манай 22-дохи полкдо үгтөө һэн. Хаа хаанагүй намаг байжа, далда далдаар, үсөө үсөөнөөр ябаха гэхын аргагүй байшоо һэн. Дайсанай пулемёдуудай табяатай хүүргэ руу эскадроной гэнтэ гүйлгэлдэн орожо ерэхэдэ, иимэ зоримгой ябадалые хүлеэгээгүй дайсанай солдадууд болон офицернүүдэй гэнтэ мэдээ ороходонь буденовецууд тосхондо орошоһон байгаа гээд Зинаида Бондаренко һанан дурдадаг.

Морито армида байхадаа Зинаида эскадроной командир Тихон Бондаренкын һамган болоһон байгаа. Деникин болон Врангелиие һамна бута сохилгодо тэдэнэр хамтадаа хабаадаа. Нэгэ байлдаанай үедэ Тихон Бондаренко морито сэрэгэй замые хаажа байһан дайсанай бүлэг солдадуудые плендэ абаа. Тэрэнэйнгээ түлөө Т. Бондаренко дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм.

Эхэнэр-кавалерист хэдэн сүүдхын турша соо морин дээрэ ябажа, эрэшүүлтэй хамта хүндэ хүшэр ажабайдалые дабажа гарадаг һэн. Дайсанай нэгэтэ гэнэдхэн буудаха үедэ Зинаида шархатаа. Эдэгэһэнэйнгээ һүүлээр тэрэ дахяад эскадрондоо бусажа ерэһэн юм. Генерал Васильевай бандые Морито армиин һамна бута сохиһон Кавказай хадануудта энэ эхэнэр өөрынгөө дайшалхы замые дүүргээ бэлэй.

Мүнөө Зинаида Бондаренко тусхай пенси абадаг. Тэрэ Ростовой заводуудай нэгэндэ хүдэлжэл байһаар. Тэрэнэй үбгэн, дайшалхы нүхэр Тихон Бондаренко гитлеровецүүдтэй болоһон байлдаа... үедэ наһа бараа. Тэрэнэй хүб... Виталий Ростовой хүдөө аж... машина бүтээлгын институт... гээд, научна хүдэлмэри хэдэ...

«Элүүр мэндэ, согтой се... ябахыетнай, золтой хубит... ажаһуухыетнай манай инаг ... ороной аша туһада хэдэг ажа... дэлмэридөө ехэ амжалта ... хыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэ... гээд Зинаида Бондаренкэдэ, ... ростовойхидто—морито арм... хидта Советскэ Союзай марша... мен Буденный һаяхан бэш... байна.

Виктор ЛУКО...
(АПН)

АЛТАН ОШОД САСАРНА



ҮРГЭН УТА ҮҮДЭ нээжэ оротой сасуу нюдэ һаргама гэрэл зүг бүри сасаржа, сахилгаан мэтээр үзэгдэнэ. Олон тоото оньһото түхеэрэлтэнүүдэй абяан шэхэ дүлиирмээр шииганан пиршагана. Шанха толгой дээгүүрнай мантан томо мост-кранууд хоёр тээшээ забдагүй хэлбэлзэжэ, хүнэй нюрга руу хүйтэ даалгана. Юунэйшье боложо байхые абаһаар ойлгохонь хүшэр хэбэртэй. Зүгөөр, эндэ хүдэлжэ байгшад бага һожоошье татанагүй хаш. Хүн бүхэн доро дороо сүлөөгүй, эрьежэ хараха аргагүйнүүд. Тэдэнэй дороһоо гансал галта ошон бурьяса шэдэлжэ, халуун сагай хаһа ороһоной тэмдэг үзүүлнэ.

— Иимэл ажалтай зон ха юмбибди даа. Шуушагүй үдэр гэжэ манайда байдаггүйл,—гээд цехэй мастер миһэлзэнэ.—Бидэшни бүлта дадашаһан хадаа, ехээр обёордогшьегүйбди. Гайхахаар юумэн үгы бэшэ аал?...

Нээрээшье, тиимэл ха. Үнинэй мастерай үгэ зүйтэй даа. Арба-хорин жэлэй туршада галта цех соогоо таһалгаряагүй ажаллажа байһан зондо тиимэ ехээр гайхахаар юумэн гэжэ юун байха һэм. Өөһэдэйнь лэ улаан гараар, хүсөөр лэ хэгдэжэ байһан ажал гээшэ бээз. Эндэ үнэхөөрөө ажалай габьяа харуулжа ябагшад олон юм. Тэдэнэй нэгэн котел бүтээдэг цехэй хүдэлмэришэн Василий Спиридонович Миронов болоно. Энэмнай одоол эгээл урданай, алдар солотой мэргэжэлтэ хүн. Эндэ хүдэлжэ эхилһээр хорёод жэл болобо. Эгээ мүнөө хамта ажаллажа байһан нүхэдөө омогтойгоор шэртэжэ, зориг жон, бэеэ улам зангидана. Үдын забһар болотор олон юумэ хэжэ үрдихэ һанаатай, улам абьяастайгаар хүдэлнэ. Агшан зуура шэхээ табижа шагнана, бэлэн болоһон хэрэгсэлээ шэртэн хараадшье абана. Адаглахада гайтайхан лэ зоригтой, хэхэ ажалаа хүсэд мэдэхэ хүн гэжэ нэрлэхээр. Тэрэниие харамсаараа үнөөхи мастернай «ёһотойл урагшаал һанаатай, оролдосо ехэтэй, ямаршье бэрхэшээлһээ сухаридаггүй хүн даа» гэжэ тобшолбо. Тэрэ гансашье цехэй бэшэ, мүн бүхы локомотив-заһабаридаг орденто завод соогоо мэдээжэ мэргэжэлтэ байшоо.

Олон табые шашадаггүй, үгэ дуугаар ехэл хомор хүнүүд байдаг. Бүхэли үдэр соошье сугтаа һуугаад юумэ асуугаагүй һаа, баһал аниргүйхэн, нэгэл юумэ олоод шэнжэлхэдэжэл байха. Иимэ жэгтэй табисууртай номгон хүнэй тоодо Василий Спиридонович үнэхөөрөө оролсоно. Тиигэбэшье, хэхэ, бэелүүлхэ гэһэн юумэеэ хүсэлдүүлжэл һаладаг. Эгээл тиимэһээ жэлһээ жэлдэ ажал дээрээ шалгаржа, олоной юрөөлдэ хүртэжэ ябадаг. Эгээл хатуу, орёо гагнуури тэрээндэ үгтэдэг юм. Тиимэл хадаа цехэйнгээ улаан булангай шэмэг боложо, хүн бүхэнэй халуун анхарал хандуулжа байдаг. Һаяхан нүхэр Миронов гүрэн түрынгөө хайра шагналда хүртэжэ, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа.

— Харюусалгамни бүришье дээшэлбэ ха. Энэ ехэ хайраяа дээрэ үргэжэ ябаха болоноб,—гэжэ тэрэ хүндэтэ шангаа улаан гараараа адхажа байхадаа хэлээ һэн.

Энээндэнь сохом этигэмээр. Хүдэлмэришэ хүнэй үгэ сэнтэй ха юм. Теэдшье Василий Спир...вич хии руу миин хооһон ү... бижархидаггүй даа. Тэсэбэр... тэй, сухаришагүй зоригтой ... һээ урмаа хухаржа ябаагүй, ... һанаһанаа ходо туйлахые ... дог, туйладагшье. Ниитын х... шударгыгаар оролсон, хаа... ябахадаа хажуудахи нүх... туһалалсахые хүсэдэг ал... Саашадаашье ходо магтаалтай... ха байһандань ямаршье һэ... рэнэгүй. Ушарынь, энэмнай ... дэлмэришэн ангиин дунда ... жаһан булад хатуу зоригтой ... ха юм. Иимэ хүн юундэ гар... һэм, сохом түрүү зэргэдэ ... табан жэлэй үедэ жагсаха б... дань лаб найдая.

Ив. ОЧОРО...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ЛВРЗ-гэй э...тро-гагнууршан В. С. Мир...

В. ТАРАНАЙ ф...

СОВЕТ ХҮГЖЭМЭЙ ОМОГОРХОЛ

«Совет хүгжэм» гэжэ журналда толилогдохоор хараалагдаһан композитор Дмитрий Кабалевскиин энэ статьяе Хэблэлэй һонниной агентство уншагшадтамнай дурадхаба. Тус статья Дмитрий Шостаковичой 60 наһанай ойдо зорюулагдана.



«Энэ хүгжэм үшөө һайнаар ойлгожо абаһынтнай тула дахин даб-тажа үгэһүүб»,— гээд, номгон даруу зантай композиторай роялиин саана һуушахада, альга ташалган үшөөл зэдэлһэн зандаа байба. Альга ташалганай замхахада, түрүүнэйхиһээ бури шударгыгаар, абьяастайгаар композитор өөрынгөө Нэгэдэхи соната гүйсэдхэжэ эхилбэ. Энэ ушар Ехэ театрай Бетховенско зал соо 1925 ондо болоо бэлэй. Тиихэдэ оройдоол арбан юһэтэй Дмитрий Шостакович агаал түрүүшынхеэ Москвагай хүгжэмшэдтэй танилсаа юм. Ленинград хотын энэ бэлигтэй залуу композитор тухай урдань нэгэтэ бэшэ соносодогшье һаа, хоёр нюдөөрөө тэрэниие бидэнэр түрүүшынхеэ хараабди.

Тэрэнһээ хойшо оройдоол жэл болоод байхада, Николай Малько Шостаковичой Нэгэдэхи симфонитой ниислэлэй хүгжэмдэ дуратайшуулые танилсуулаа һэн. Консерваториин Ехэ зал соо үнгэргэгдэһэн тэрэ холын вечер мүнөөшье хүрэтэр манай эдир залуу наһанай мартагдашагүй дурасхаал болон үлэнхэй. Тэрэ симфони соонь түрүүшээр ойлгогдошогүй шэнгеэр зэдэлбэшье, һүүл тээшээ илангаяа хурсадан байжа, эдир сэдьхэлэй гүн сооһоо дэлбэрһэн уянга болон жэбжэгэнүүлмэ, хүсэл түгэс эрмэлзэл мэдэрэгдэн гаража ерээ бэлэй. Энээниие зүрхэ доһолгомо, трагедийнэ шэнжэтэй зүрилдөөн түгэсхөө; тиин Шостаковичой айхабтар хурса симфоническа бэлигэй түрүүшын абьяас шагнагшадые ехэтэ гайхуулаа юм.

Иимэ урагшатайгаар эхилһэн бэлиг түгэлдэр замынь сэб сэхэ шэглэлтэй, хүнгэн шанартай байгаа бэшэ юм. Үнэхөөрөөшье тэрэнэй дабаһан энэ замые хажуу тээһээнь хаража үзэхэдэ ойлгожо ядахааршье, үнгэржэ ерэбэл гайхахааршье ушар бии һэн. Бодоодшье үзыт. «Хамар» гэжэ нилээд орёо, зарим ушартаа шэнэ маяг бэдэрһэн туршалгатай оперын хажуугаар бүхы дэлхэй дүүрэн суурхаһан хонгёо, солгёон «Уулзалган тухай дууе» бэшэхэнь хайшааб? Тэдэнэй хоорондо ямар холбоон байлтайб? Шог ёгто «Фонаригууд» гэһэн эстрадна зохёолой хажуугаар хүнэй сэдьхэл яншуулма Наймадахи симфониёо бэшэхэдэнь юун гэжэ ойлголтойб? Гүн гүнзэгы, трагедийнэ шэнжэтэй композитор гэжэ алдаршаад байгараа, «Москва—Черемушки» гэжэ хүнгэн шанарай опереттэ зохёоходонь, гайхалтай бэшэ аал? Тиибэ яабашье, Шостакович өөрынгөө зохёолнууд соо мүнөө сагай ажабайдалай тон лэ орёо, гүнзэгы шэнжэтэй асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулдаг. Тиихэдээ энэ дэлхэйн арсалдаата талануудые тойрон гарадаггүй, муу муухай талануудыень хайрагүйгөөр шүүмжэлхын тула тэдэниие аймшагтай хүсэтэйгөөр харуулжа шададаг байна. Хүн түрэлтэнэй зол жаргалай, эрхэ сүлөөгэй болон үнэн зүб хэрэгэй илахын тулада композитор хүсэ шадалаа гамнадаггүйгөө зохёол бүхэнөөрөө гэршэлнэ. Жэшээ болгон манай 20-дохи зуун жэлэй эгээл һүртэй муухай хүсэн — фашизмда эсэргүүсэн бэшэһэн зохёолнуудыень дурдая. Баатарлиг совет хүндэ зорюулагдаһан, тэрэнэй фашизмтай хэһэн тэмсэлые магтан дуулаһан Долоодохи, Наймадахи болон Юһэдэхи симфонинуудынь дэлхэйн хүн зоной сэдьхэлдэ мартагдашагүйгөөр хадуугданхай. Наймадахи квартедынь абаад үзэе. Фашизмтай тэмсэһэн тэмсэлэй үедэ унаһан баатарнуудта зорюулагдаһан энэ зохёолынь хүнэй хаба зориг магтаһан ёһотой гимн бэшэ гээшэ гү? Мусоргскиин гениальна зохёолнуудтай жэшэмээр «Еврей арадай дуунуудһаа» гэһэн вокальна циклынь композиторай хүн түрэлтэндэ хэды шэнээн дуратайе гэршэлхэһээ гадна, антисиметизмын хара долги үүдхэһэн фашизмда хэды шэнээн дурагүй байһыень, тэрэниие үзэн ядадагыень харуулна бшуу.

Хүниие, тэрэнэй ажал хэрэгэй агуу хүсые магтаһан Шостаковичой зохёолнуудай дунда хоорто зорюулагдаһан Арбан поэмэ тусгаар һуури эзэлнэ. Ородой түрүүшын революциин үе сагые харуулһан энэ зохёолынь гүн гүнзэгыгөөрөө болон нүлөөлхы хүсөөрөө ямаршье ондоо хүгжэмэй зохёолтой жэшэмээр бэшэ. Маяг хэлбэринь, юрэнхы шэнжэнь үшөө гушаад онуудта, тэрэнэй Максим тухай кинофильмүүдтэ хүгжэм зохёожо байхадань тодороо гэжэ таамагламаар. Илангаяа «Катерина Измайлова» гэжэ оперынь түгэсхэлтэй дууряалсана гээшэ ха. Үшөө 11 наһатай байхадаа бэшэһэн «Эрхэ сүлөөгэй гимн» болон «Революциин түлөө тэмсэлдэ унагшадые дурсаһан траурна марш» гэһэн зохёолнууд соогоо анха түрүүшынхеэ тэрэ цикл бэшэхэ һэдэлгэ гаргаһан байжашье болоо. Энэ талаһаань композиторые агуу ехэ Бетховентой жэшэмээр. Бетховен 11 наһатайдаа хоёр соната бэшэжэ, хожомынь, хорёод жэлэй үнгэрһэн хойно, тэрэ багынгаа зохёолнуудые нэмээн заһажа, суута «патетическэ» симфониёо бүтээгээ һэмнай. Иимэ адлирхуу жэшээнүүд хүн түрэлтэнэй түүхэдэ олдоод лэ байдаг шуу.

Өөрынгөө уран бэлигээр гуманис ёһоной хараа бодол хамгаалхадаа, Шостакович манай реалис искусствын үндэһэнүүдые хамгаалалсана гэхэдэ алдуу болохогүй. Тэрэнэй гүн бодолтой, национальна шэнжэтэй, арадай болон классическа хүгжэмэй дууһашагүй баялигые үндэһэн болгоһон уран аялгата, бэлиг түгэлдэр зохёолнууд мүнөө үеын шаг шууяата, авангардист ёһоной хүгжэмэй гүнзэгы үндэһэгүйе, бирагүйе үшөө дахин гэршэлһэн жэшээ.

Ёһотой ехэ тематикагүй һаа, искусство арад нийтын сэдьхэл хүдэлгэжэ шадахагүй гэһэн хараа бодол баримталжа Шостаковичой шэнэ шэнэ зохёолнуудаа бүтээдэгынь баранда мэдээжэ. Энээн тухай Дмитрий Шостакович нэгэтэ бэшэ дурдан хэлэһэншье байха. Тиимэһээл хүгжэмэй танальна системын һиирэн һалаһан тухай хашхаралдагшадай хараа бодолые эсэргүүсэн, хоридохи зуун жэлэй томо композиторнууд гэжэ тоотой. —Прокопьев, Мясковский, Хачатурян гэгшэдтэй хамта Шостакович арадай хүгжэмэй гүн сооһоо шэнэ уянга оложо, бэлиг шадабариа баяжуулжа үргэлжэлһөөр.

Дмитрий Шостакович 60 наһанайнгаа ойе алдар солынгоо орой дээрэ, шадал хүсэнэйнгөө хаба соо угтажа байна. Тэрэнэй творчество тухай нэгэтэ бэшэ бэшэгдэһэншье, бэшэгдэжэшье, бэшэгдэхэшье байһаниинь гайхалгүй ааб даа. Би юрэл хэдэн үгэ хэлэхэ гэжэ гуурһа далайбашье, композиторай үргэн ехэ, гүн гүнзэгы творчество тухай, тэрэнэй бэлиг шадабари тухай дээхэнүүршье һаань, зүгөөр дүүрэнээр хэлэжэ шадахагүй байһандаа гэмшэнэб. Гэбэшье хэзээ нэгэтэ тэрээн тухай бүри үргэнөөр бэшэхэб гэһэн найдалаа гээнэгүйб.

Д. КАБАЛЕВСКИЙ,
композитор.
(АПН).

ДУУНДА ОРОҺОН ПЕТР ДЬЯКОВ

Омск хотын сэнхир экрануд дээрэ 1929 оной комсомолец Петр Дьяков тухай «Дуунда ороһон хүн» гэжэ ...ээ фильм харуулагдажа эхилээ.

...ыгаар галдуулһан аад, мухар талаанаар амиды ...һэн Сибириин энэ тракторист тухай домог дуун бүхы ...н сооһоо суурхаһаар үнинэй юм.

...өө Омск хотын кино зохёогшод комсомол хүбүү... баатаршалгые эхинһээнь һүүл болоторнь харуулһан ...һэдэбтэй фильм табижа дүүргэбэ ха юм. Тэрээн... зүрхэ хүдэлгэмэ кадрнууд һаһала олон. Нэгэн ту... богонихоноор тогтон хөөрэе.

Холын хорёод он. Һандаралһаа хүсэд һэргээдүй тэрэ ...а оромнайшье үгытэй һэн. Ишим мүрэнэй эрьедэхи ...энэ зам» гэжэ һаяхан байгуулагдаһан коммунада ...тор хаанаһаа байха бэлэй. Зүгөөр нютагай нюдар... «фордзон» тракторхой һэн. Гэбэшье тэрэнээ ...жа олон хэһэг болгсод, хаа хаанагүй нюужархи... байгаа. Энэ ушарые һайн мэдэхэ комсомолшууд ...тракторыень оложо, хабсарха гэжэ шиидэбэд ...эдээ иимэ тогтоол гаргаба ха: хэн эгээл олон хэһэг ...об, тэрэл комсомолецто тракторист болохо эрхэ ол... һүүлэй һүүлдэ һүбэлгэн бэрхэ, эдир залуу Петя ...тракторай рульда һууха золтой байба. Тэрэнэйл ...түрүүшын тракторист тухай: «Хатаалыш даа ма... тракторaap, Петруша»—гэһэн омог дуун түрэжэ, тэ... хүдөөгэй комсомолшуудай гимн болоо бэлэй.

...урналист болон кино зохёогшодой халуун оролдол... ...ашаар дуунииньшье далижан, Сибириин тракторист ...нэй баатаршалга дахин суурхуулба бшуу. Шэнэ ...энэ дуунаһ эхиие һэргээжэ, мүнөөнэй залуушуул... ...рёод оной хүлгөөтэй үдэрнүүд тухай домоглон хөөрэжэ үгэнэ. Дуунда ороһон эдир хүбүүмнай ажабайдалай замаар зориг түгэлдэр алхалжа, коммунист-сэрэгшэ болоһон намтартай. Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ Магнитка барилсаа, фашис булимтарагшадые һүнөөлсэн, Кенигсберг хото хүрөө, һүүлдэнь Хинганай орьёлнуудые дабажа, япон булимтарагшадые даралсаа. Дайнай һүүлэй амгалан үдэрнүүдтэ Сибириин дууһашагүй ута харгыгаар автомашина жолоодоо юм.

Тэрэнэй сээжые Ленинэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай болон Улаан Одоной орденууд шэмэглэнэ. Иимэл атаархама замаар гушаад оной комсомолец Петр Дьяков ябажа гараа. «Дуунда ороһон трактористмнай» мүнөөшье ажалайнгаа вахтада жагсаһаар. Петр Дьяков өөрынгөө түрэһэн нютагта, Голышманово гэжэ станцида хүдэлмэрилнэ.

Петр Дьяков Сибириин залуушуулда саг үргэлжэ айлшалжа байдаг. Бүри һаяхан Москаленскэ район комсомолшуудай уряалаар айлшалжа ерэхэдэнь:

— Хатаалыт даа манаа трактораар, дядя Петя,—гэжэ тэдэнэр огто хүлеэгдээгүй гүйлтатайгаар хандаа бшуу.

...«Гал дүлэтэ трактористын» колесно тракторта һуугаад ябахыень харанабди. Хойнос шагтагалһан прицеп дээрэнь—эдир хүбүүд, басагад дүүрэн һуунхай. Һалхинда найгалзан һууһан Сибириин хуһадай хажуугаар, алтан шаргал шэниисын поли дээгүүр Петр Дьяков трактораа залана. Һалхи һүрин: «Хатаалыш даа манаа трактораар, Петруша»,—гэһэн дуунай аялга солгёон омогоор зэдэлнэ. Энэ дууе прицеп дээрэнь һуугаад ябаһан Сибириин комсомолшуудай шэнэ үеын түлөөлэгшэд хангюурдана бшуу.

В. ЛОБОДА, ТАСС-ай корреспондент.

ХУЛГАЙШАДАЙ МҮРЫЕ ХААХА

...ороһо таряа хулгайлха гээ...най юуб? Таряа хуряалгын ...ада тоогууд дээрэһээ гү, али ...дэ таряа тушаажа байхадаа, ...дэ хамсыгаа шаман ородог, ...гараараа нийтын зөөридэ ...байдаг һэшхэлгүй хүнүүдые ...ойл хулгайшад, тонуулшад ...нэрлэхэһээ ондоо юу гэхэб ...

...ед яахадаа иимэ ушар га...? Энээндэ нэгэ иимэ шалта... бии. Поли дээрэһээ абтаһан ...а тоогуудта оротороо, гү...э тушаагдатараа нарин хи...аа табигдадаггүй, тоо бү...л муугаар хэгдэнэ. Зарим ...арта автомашинада тээгдэһэн ...шэгнэгдэншьегүйгөөр бэ...лэй пунктнуудта ябуулаг... Зүгөөр тиимэ болоходонь: ...ээнһээ нэгэ мэшээг абажар... яаха юм» гэһэн һанал бо... зарим хүнүүд абтаад, хул...жа ородог байна.

...үрдэлгэ хэгдэһэн баримта...дые тобшолон харахада, ороо... таряа хулгайлха ушар хуряал... эхин дээрэ байдагшьегүй, ...тэрэнэй дүүрэхын тэндэ, гү...э таряа тушаалгын эсэслэг... байха үедэ хулгайшад оло...но. Энэмнай баһал нэгэ бай... харуулдаг юм. Юуб гэхэдэ, ...алгын хүдэлмэридэ орогдоод ...ада колхоз, совхозуудай хү...рилэгшэд, партийна болон ...тскэ организацинууд, арадай ...агшадай бүлэгүүд ороо һо та... урилтэ хоролтодо оруулхагүйн ...тэмсэдэгшье һаа, һүүлэй ...лдэ хүдэлмэреэ һуладхаана. ...эжэ нийтын зөөридэ ута гар... һарбайхада тааруу зохид ... олдоно.

...ээн тушаа хэдэн баримта...дые дурдая. 1964 оной ок...брь һарада Загарайн Карл ...рксын нэрэмжэтэ колхозой ...байнернууд Дашацыренов, Са...еев гэгшэд сохигдожо абтаһан ...исэеэ леспромхозой ажал...та худалдажа, архи болгожо ...ан байгаа. Эдэнэр хулгай...энэйнгээ түлөө хуулиин ха...ялгада хабаадуулагдаа һэн. ...ээ нэгэ ондоо баримта ха...лая. Нёдондо Нарһатын сов...ой комбайнернууд Блохин, ...нов, Григорьев, Лочкарев, ...телеев, Банщиков гэгшэд ав...шинын жолоошон Куржу...ай, тоо бүридхэгшэ Минаев... хамтаран таряа хулгайлһан. ...ээд эндэхи нютагай олон ...үүдтэ худалдаһан байба. Энэ ...гые милициин хүдэлмэри...эд мүрдэжэ, 140 мэшээг ... гү, али 80 шахуу центнер ...а оложо, совхозой амбаарта ...алгаһан байгаа. Совхозой ...идэ зоргондоо ороһон 15 хүн хуулиин хэрэгтэ хабаадуулагдаһан юм.

Иимэ ушарнууд манай республикын зарим нютагуудта али олон үзэгдэдэг. Энээнһээ ямар тобшолол хэгдэхэб? Таряа хуряалгын үедэ эхинһээнь эсэстэнь хүрэтэр ажахы бүхэндэ харууһа хэгдэхэ, хулгайлха ябадалай гарахагүйн тулада хэмжээн абтаха зэргэтэй. Республикамнай мүнөө жэлэйнгээ түсэб-захилые дүүргэхэ дүтэлөө. Тэрээнһээ гадна, колхоз, совхозуудта хартаабха, овощ болон бусад ургамалнууд хуряагдана. Энэ үедэ ажахынуудта ямаршьеб һэргэмжэгүй ябадалай гараа һаа, нийтын болон гүрэнэй зөөридэ гар хүрэхэ хүнүүд дайралдажа магад. Энээнтэй дашарамдуулан, үшөө нэгэ иимэ ушар тухай хөөрэебди.

Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой комбайнернууд Василий Григорьевич Шариков, Иннокентий Михайлович Красиков, шофер Михаил Павлович Стрекаловский гэгшэд архи ууха дуратай хүнүүд. Тиигээд эдэнэр сентябриин 13-най һүни комбайнаар сохигдожо байһан таряа хулгайлаа. Нүхэр Стрекаловский комбайнернууд Шариков Красиков хоёртой хэлсээд, автомашинынгаа кузовта 2 тонно шэниисэ ашажа, Фофаново тосхондо И. М. Дунаевагай газаа машинаяа оруулжа, хулгайлһан таряагаа худалдаһан. Абаһан мүнгэнэйнгөө зарим хубяар архи абажа, ябадалаа «угааһан» байна.

Тиигээд хулгайшад холо ошожо шадаагүй, тэндээ баригдаһан байгаа бшуу. Эдэ гурбан хүйхэрнүүдые Кабанскын милициин отделенидэ асараад, нүхэр Дунаевагай гэрые нэгжэжэ үзэхэдэ, 1970 килограмм шэниисэ олдобо. Энэ эхэнэр иимэ ехэ таряа «бэлэхэнээр олооб» гэжэ һанаашье һаань, тэрэнь олзо боложо шадаагүй. Иигээд арадай сүүд болохо, тэндэ ямар шиидхэбэри абтагдагша ааб?! Хулгайшад, тонуулшад хуулиин хэрэгтэ орожо, зэмэеэ абаха байха.

Хулгайшадай мүрынь ганса. Тиимэшье һаа, тэдэнэрэй үгэдэ орожо, юумыень бэлэхэнээр олзолхо гэһэн һаналтай хүнүүд саашадаа иимэ ушар дээрэһээ тобшолол хэхэ ёһотой гэжэ һанагдана.

Нийтын зөөридэ саг үргэлжын харууһа табигдаа һаа, хулгайшадай үүдэн хаагдаха юм. Энээн тушаа колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд хэмжээ абаха, хулгайшадтай тэмсэхэ хэрэгтэ арадай хинагшадые, дружиннигуудые, бүхы зониие элсүүлхэ ёһотой.

Т. ОЛОЕВ,
Буряадай АССР-эй МООП-ой хүдэлмэрилэгшэ, милициин майор.

ШЭНЭ САГАЙ ЭРИЛТЭЭР

Ивалгын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин худалдаа наймаанай предприятинууд жэл, һара ерэхэ бүри үргэдэн, шэнэ магазин, склад, столовонуудые нээжэ байдаг. Энэмнай саг үеын эрилтэ, хүн зониие хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоолой продуктаар ямаршье һаадгүй, бүрин гүйсэдөөр хангаха гэһэн зорилго табигдана бшуу.

Ивалгын райпо Ошурково, Каленово, Оронго, Ивалга тосхонуудта табан шэнэ магазин барижа, ашаглалгада үгэһэн юм. Тэрээнһээ гадна, 240 дүрбэлжэн метр талмайтай бараанай склад, 200 тонныи багтаамжатай овощной склад баригдаһан.

Мүнөө Краснояррово, Ключи тосхонуудта шэнэ магазин, Ивалга тосхондо 80 хүнэй эдеэлхээр столово баригдажа, мэнэ һаяар ашаглалгада үгтэхэнь.

Нэгэ янзын эд бараа наймаалха тусхай магазинуудые эмхидхэхэ, магазинай досооxи түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн хубилгаха талаар нилээд анхарал хандуулагдана. Жэшээлхэдэ, Ивалга тосхондо байһан бараанай складые шэнэдхэн түхеэржэ, гуталай магазин нээгээ. Байгша оной эсэс хүрэтэр Оронго тосхондо хоёр тусхай магазин (ажахын бараа, ном наймаалха) нээгдэхэ. Эдэ магазинуудта ороһон хүн зон хэрэгтэй бараагаа өөһэдөө үзэжэ, шэлэжэ абадаг (самообслуживани) байха.

Эндэхи худалдаа наймаанай предприятинууд шэнэ проект түсэбэй ёһоор, гол түлэб шулуу, хирпиисээр баригдана.

Ивалгын кооператорнууд арад зониие аятай һайнаар хангахын тулада хамаг анхаралаа хандуулан оролдоно. Магазинуудтаа эд бэг ехэ бараатай байхынгаа хажуугаар, хүдөө поли, холын бэлшээри дээрэ ажаллагшадай хэрэгтэй юумыень хүргэхын тула автолавканууд үдэр бүри гүйлгэлдэнэ.

С. МАРХАНОВ.

△□△

БОЛЗОРҺОО ҺАРА УРИД

Нижне-Ангарскын загаһанай комбинадай бүхы бригаданууд загаһа бариха зунайнгаа түсэб сентябриин 10-да дүүргэбэ. Нүхэр А. Я. Темниковэй толгойлдог бригада зунай үедэ загаһа бариха түсэбөө болзорһоонь һара урид дүүргээ. Тэрэшэлэн О. П. Смирновой даадаг губшууршадай бригада зунай үедэ 219 центнер загаһа бариһан байха юм. Энэнь эгээн эрхим түйлалта болоно.

Тус комбинат олзоборилгын үедэ 1750 центнер загаһа бариха түсэбтэй байһан аад, 2020 центнер барижа, түсэбөө холо үлүүбшэлбэ.

Г. ГАНЮГИН.

ХИЛЬЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сесси

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 23. (ТАСС). Генеральна Комитет ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сесси дээрэ 95 асуудал зүбшэн хэлсэхые һанамжалан дурадхаад, зүблэхэ зүйлэйнгөө тэдэ пунктнуудые Ассамблейн элдэб органуудай хоорондо хубааба.

«Уласхоорондын харилсаанай, арадуудай өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо эрхын талаар заналта хэхэ ба хүсэ хэрэглэхэ ябадал хорилгые наринаар сахиха» тухай Чехословакиин делегациин оруулһан, Советскэ Союзай дэмжэһэн дурадхал Генеральна Комитет пленарна заседанинууд дээрээ зүбшэн хэлсэхэ гэжэ шиидхээ.

Политическэ асуудалнууд ба зорилгонуудые шиидхэдэг Нэгэдэхи комитет «ООН-ой туг доро Урда Корейе эзэмдэһэн американска ба гадаадын бусад бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай», мүн «Корейе нэгэдхэхэ, һэргээхэ ООН-ой комисси» тарааха тухай пунктые тусгаар асуудал болгон хаража үзэхэ гэжэ Генеральна Ассамблей тогтоогоо. Энэ асуудалые тусгаар пункт болгон зүбшэлхэгүй гэһэн США-гай, Грециин оролдолго һэдэлгэһээ үрэ гараагүй.

Ассамблейн хүдэлмэриин гурим тодорхойлогдоо. Юрэнхы политическэ дискусси октябриин 21 болотор үргэлжэлүүлэгдэхээр баг-саагдана. Баруун-Урда Африкын асуудалые пленарна заседанинууд дээрээ сентябриин 23-һаа октябриин 7 хүрэтэр (Африкын бэеэ даанги 35 гүрэнэй үүсхэлээр) зүбшэн хэлсэхэ болобо. Энэ асуудалые хэлсэлгэ юрэнхы политическэ дискусситай нэгэн доро ябуулагдаха. Хархис ёһо гуримаа Баруун-Урда Африкада баадхажа байдаг Урда-Африкын Республика энэ территориие эдлэхэ эрхэһээ хаһагдаха ёһотой гэжэ Африкын бэеэ даанги гүрэнүүд эрилтэ табиба. ООН-ой туһаламжаар Баруун-Урда Африкада бүгэдэ нийтын һунгалта үнгэргэгдэхэ, болото бэеэ дааһан байдал хангагдаха ёһотой байна.

Эзэрхэг түримхэйшүүлэй жэгшүүритэ ааша

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 23. ТАСС-ай корр. О. Аничкин иигэжэ дамжуулаа:

Вьетнамда Холбоото Штадуудай химическэ зэбсэг хэрэглэхээ болихо эрилтэ табиһан американска элитэ 22 эрдэмтэдэй уряае Пентагон хэрэгсээнэгүй. Химическэ ба бактериологическа зэбсэг хэрэглэбэл, бүхы хүн түрэлтэндэ аюултай хойшолон тохёолдуулха байна гэжэ тэдэ эрдэмтэд уридшалан һануулба.

Хойто ба Урда Вьетнамай хоорондохи зонодо американска авиациин хорото бодосуудые сасажа эхилһэниинь үсэгэлдэр элитэ болоо. Сайгонһоо абтаһан мэдээсэлһээ харахада, Пентагоной захиралтаар үсэгэлдэр энэ зонодо хэдэн тонно химическэ хорото бодосууд хаягдаһан байна. ЮПИ агентствын корреспондентын бэшэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадууд Вьетнамай энэ районие «шатаагдан хуухалагдаһан нютаг» болгохо гэжэ оролдоно.

Американска авиаци хорото бодосуудые хэрэглэлгын талаар хизаарлалта хэхэгүйһөө гадна, мүн Урда Вьетнамай партизануудта эсэргүү химическэ зэбсэг бүри ехээр хэрэглэхэ түсэбтэй байна гэжэ Макнамарын яамаһай түлөөлэгшэд мэдүүлбэ. Хорото зүйлнүүд Вьетнамда американска армиин хэрэглэдэг зэбсэгүүдэй шухала хубинь болоно гэжэ Пентагон тоолодог байна.

Пентагон гансашье химическэ зэбсэг хэрэглэнэгүй. Пентагоной захил дүүргэдэг лабораторинууд дайн сэрэгтэ хэрэглэхэ айхабтар хоротой бактериологическа зүйлнүүдые бэлдэжэ байнхай.

Американска эрдэмтэд бактериологическа дайнда бэлдэхөө болихыень американска правительствые уряална. Американска эрдэмтэдэй федераци химическэ ба бактериологическа зүйл хэрэглэлгые эрид буруушаана. «Химическэ, бактериологическа зэбсэг атомна зэбсэгэй хажуугаар ехэ гэмтэл хосорол ушаруулха айхабтар аюултай зүйл боложо магад», —гэжэ «Нью-Йорк пост» газетэ редакционно статья дотороо һэргылүүлэн бэшэнэ.

Бүдүүлиг хашалта

ПАРИЖ, сентябриин 21. (ТАСС). Испанида байдаг американска дипломадууд Вьетнамда эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгые буруушааһан испан интеллигенциин түлөөлэгшэдтэ заналга бэшэгүүдые эльгээнэ.

Испаниин олониитын хэдэн зуун ажал ябуулагшад байгша оной августын 30-да Мадридтахи США-гай элшэн түлөөлэгшэдэ бэшэг эльгээһэн, тиихэдээ «Вьетнамда дайлалдажа байгаа американска сэрэгүүдэй жэгшүүритэ муухай аашануудые», мүн «президент Джонсоной гадаадын политикые эб найрамдалай хэрэгтэ, уласхоорондын аюулгүй байдалда халдан доболһон ябадал гэжэ» буруушааһан юм.

Америкын дипломатическа түлөөлэгшэдэй энэ ябуулга Испаниин түрүү үзэл бодолтой интеллигенциие бүдүүлигээр хашаһан ябадал, убайгүй мүрдэлгэ болоно гэжэ Испаниин демократическа олониитэ сагнана.

„Сервейор-2“ бута һүрөө

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 23. (ТАСС). «Сервейор-2» гэжэ американска автомат станци энэ үглөөгүүр һарын нюур талые дайража бута һүрөө. Энээн тухайдань Аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлхэ национальна управлениин түлөөлэгшэ соносхобо.

Сентябриин 20-до табигдаһан энэ станцинь түсэбэй ёһоор һара дээрэ дорьбоогүйгөөр бууха, һарын нюур талын зурагуудые Газар дэлхэй худар дамжуулха ёһотой байһан.

Хархис гуримһаа хахасаба

БЕРЛИН, сентябриин 23. (ТАСС). Бундесверэй танкова частиин, хадын сэрэгэй батальоной 3 солдат Баруун Германиин армида алба хэхэеэ арсаад, ГДР худар орожо ерээ.

АДН агентствын дамжуулһанай ёһоор, байгша оной сентябриин тэнгһээ урагша ФРГ-гэй 369 гражданин Баруун Германиһаа гаража, ГДР-тэ ерэһэн байна.

Демокрадуудые мүрдэнэ

АФИНА, сентябриин 23. (ТАСС). Грециин 13 патриодууд—фашизмда эсэргүү тэмсэлшэд үсэгэлдэр Афинын сүүдэй шиидхэбэреэр түрмэдэ хаагдаа. Эдэнэр Грециин Коммунис партиие хориһон № 509 онсо хуулиие дабаа гэжэ гэмнэгдэн сүүдлэгдээ гээд «Вима» газетэ мэдээсэбэ. ЭДА гэжэ зүүнэй партиин 13 эдэбхитэд үнгэрэгшэ жэлэй намар Афиные гитлеровскэ булимтарагшадһаа сүлөөлһэн ойн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй лозунгнуудые дурдаһан, дуунуудые дуулаһан байгаа гэжэ тэмдэглэнэ. Эдэнэр зургааһаа—найма һара хүрэтэр түрмэдэ хаагдахаар сүүдлүүлээ.

Афинын «Авги» газетэ сүүдэй энэ шиидхэбэриие грек арадта зүриһэн ябадал гээд нэрлэнэ. Зүүнэй нэгэдэмэл демократическа парти (ЭДА) эрид буруушаал мэдүүлһэн бэшэг правительстводэ эльгээгээд, сүүдэй шиидхэбэри тушаа асуулта хэжэ парламентда хандаба. Түрмэдэ хаагдагшадые дары сүлөөлхэ, онсо хуули гэдэгүүдые болюулха эрилтэ табиба.

НАТО-гайхидай эрилтые буруушааба

ПАРИЖ. (ТАСС). Хойто-атлантическа бүлэглэлэй штабууд ба сэрэгэй бусад эмхи зургаануудые Францияаа гаргажа, Бельги, Итали, ФРГ, Голланди худар абаашалгатай холбоотой ямаршье гаргаша даахаяа Франциин правительствын арсажа байһыень Франциин түлөөлэгшэ Пьер де Лесс дабтан лаблаба. Правительствамнай эдэ гаргашануудай түлөө харюусалгатай бэшэ байһанаа мэдэрнэ. НАТО-гай эмхи зургаануудые Францияаа гаргажа абаашалгын гаргашануудай зарим хубиие түлэхэ һэнта гэһэн эрилтэ Хойто-атлантическа союзай 14 гэшүүнэй зүгһөө дахин табигдаа.

НАТО-гай хоёр органой (хожомоо мүн лэ Францияаа гаргагдаха) ажал ябуулгада Франциин хабаадажа үргэлжэлхэ һанаатай байһан тухай Пьер де Лесс мэдүүлбэ. Тэдэнь залагдан дабшадаг зенитнэ реактивна һомонуудые үйлэдбэрилхэ эмхи, НАТО-гай гэшүүн оронуудые зэбсэгүүдээр хангаха ба заһабари хэхэ агентство болоно.

НАТО-гай министрнүүд сугларба

РИМ, сентябриин 23. (ТАСС). Хойто-атлантическа нүхэсэлэй ядерна түсэблэлгын бүлэгэй зүблөөн оборонын министрнүүдэй хабаадалгатайгаар эндэ мүнөөдэр нээгдээ. Энэ нүхэсэлдэ США, Баруун Германи, Англи, Итали, Турци оронхой юм.

Энэ зүблөөн «ядерна түсэблэлгэдэ НАТО-дахи союзнигуудай хабаадалгые һайжаруулха ба үргэдхэхын тула жэл шахуу соо хэгдэжэ байһан хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ» зорилготой юм гэжэ США-гай оборонын министр Р. Макнамара Рим ерэмсээрээ мэдүүлбэ. Тайлбарилан хэлэбэл, бусад оронуудые, түрүүшын ээлжээндэ Баруун Германиие, ядерна зэбсэгтэ хабаадуулха зорилготой.

Зүблөөндэ хабаадагшад—һүүлэй жэл соо дүрбэдэхеэ—стратегическэ ба тактическа ядерна зэбсэг хэрэглэлгын түсэб зүбшэн хэлсэхэнь.



Баруун Африкада һаяшаг тогтоһон Того гэжэ шэнэ гүрэн дотор урдын хүндэ хүшэр хойшолонгые—үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха тэмсэл ябуулагдана. Бэеэ даадаг байдалтай болохоһоонь урид орон доторхи хүн зоной 20 процентнь лэ французаар гү, али английскаар уншажа, бэшэжэ, минил 5 процентнь түрэлхи хэлэн дээрээ бэшэжэ шададаг байһан. «Эрдэм һуралсал—олониитын хэрэг» гэһэн правительственна эмхи мүнөө орон дотороо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха курса олоор эмхидхэнэ. Үбгэд, эхэнэрнүүд, үхибүүд сүлөөтэй сагтаа үзэг бэшэг шудалха гэжэ оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тогын Республикын ниислэл—Лома хотодо эве хэлэ үзэхэ үдэшын курсын хэшээл. ТАСС-ай фотохронико.

„Бурханай хайра туһаар“ гэһэн статья тушаа

БУРХАНАЙ АБАРАЛААР ГЭНЭ ГҮТ?

«Буряад үнэн» газетын хуудаһанда толилогдоһон «Бурханай хайра туһаар» гэһэн статья соогоо нүхэр Д. Цыбенов ехэл зүрхэтэйгөөр өөрынгөө һанал бодолые нюуртагүй сэхэ бэшээ гээшэ ха.

Мүнөө үедэ шажанай талые баримталагшад үзэл бодолойнь ямаршье үндэһэгүй, хуурмаг байһанай балшыса элирхэлээр, үшөөл бэеэ тушааха дурагүй, элдэбээр арга хургаа бэдэрнэ ха юм. Тиигэжэ бурханай эди шэдинүүд тухай барга сагай хуурмаг үгүүлэлнүүдые мүнөөнэй амисхаалтай холбохоёо һэдэнэ бшуу. Жэшээнь, хэмэл одонуудай һаяхан замбуулинаар ниидэжэ эхилһэн багта урдань лама ябаһан Ц. гэжэ хүн иигэжэ номноо һэн:

— «Түмэр могой түбиие орёохо, гал могой газарые тойрохо» гэжэ бурханай ном соо хэлэгдэһэн байгша. Тэрэнь одоол хүсэлдэбэ ха юм бэ.

— Юу хэлээ гээшэбта? Тэрэниие бурхан бэшэ, Молон гэжэ юрын буряад үбгэн хэлэһэн юм гэлсэгшэ бэшэ аал? Хэмэл одоншье бэшэ, урдань үгы байһанаа бии болгогдоһон телеграф, түмэр харгы болон поездые хэлэһэн удхатай гэжэ тайлбарилагша бэшэ гү?—гэжэ залуушуул добтолоо һааб даа. Тиихэдэнь Ц. ехэл сухалаа хүрөө бэлэй:

— Аха захаяаш мэдэхэеэ болишоһон һургаалгүй хаатаршангууд...

Түмэршын Балдантан гэжэ айл бидэнтэй зэргэлээд һуудаг һэн. Хоёр аб адлиханууд хүбүүтэй бэлэй. Нэгэтэ Бата-Мүнхэ гэжэ хүбүүниинь ехэл хүндөөр үбшэлбэ. Эхэ, эсэгэнь докторто абаашахын орондо (тэдэнэр айхабтар һүзэгтэй зон байгаа), һаарамба бэлэй гү, али дооромбо гү, зүгөөр ехэл эрдэмтэй ламые залажа асараад, уншалга хүүлэбэ. Сүүдхэ шахуу уншалга хүүлээд байхадань, хүбүүнэй үбшэншье сухаряагүй, харин наһа барашоо бэлэй.

Теэд тиимэ һүзэгтэй түрэлхидэйнь «бурханай элшые» залаад, һүгэдэжэ, мүргэжэ, гуйжа байхадань, үнөөхи «энэрхы сэдьхэлтэ» бурханиинь юундэ буруу хараа юм? Һүзэгшэдэйнгөө мүргэлые, гуйлтые юундэ бишыхашье анхараагүйб? Энэмнай иихэдээ бурханай хайра, абарал болоно гү?!

«Һайхан сэдьхэлтэй байха хэрэгтэй. Хорые тоһоор харюулагты»,—гэжэ номнодог бурхан али өөрөө тоһые хороор харюулдаг байба гү?..

Бата-Мүнхые докторто үзүүлһэн байгаа һаань, эдэгэхэ һэн гэжэ би ходо шаналдагби. Иимэрхүү ушарнууд урдань хэды олон болодог байгааб даа! Урдань үхибүүд али зэргэ үбшэлдэг, үхэдэг байгаа гээшэб. Имагтал, совет засагай тогтоһоор, элдэб тахал үбшэниие эрдэм гэгээрэлэй хамуураар хамаһанай, медицинскэ хангалтын эрид һайжарһанай ашаар үхибүүдэй үбшэлхэ, үхэхэнь огто болюулагдаа гэхэдэ болохо.

Али эрдэм гэгээрэлэй хүгжэлтые, эмшэдэй олошорһые баһа бурханай хайраар болоһон ушар гэхэ гүт? Тиимэ юм һаань, иимэ һайхан хэрэг бэелүүлхэ заяатай совет засагай тогтожо байха үедэ «бурханай элшэнэр» —ламанар юундэ эсэргүүсэдэг, зоной дунда яахадаа элдэб һэжэг тараажа, сэдьхэл бодолыень хүлгүүлдэг байһан юм, аа?...

«Үхибүүдээ, ашанараа шажан мүргэлэй хэрэгтэ хабаадуулдаггүйб»,—гэжэ нүхэр Цыбенов бэшэнэ. Хүсөөрөө хашажа, хүүгэдтээ бурханһаа адис абхуулдаггүй байһаниинь магтамаар юм бэзэ. Гэбэшье, зарим сагтаа үхибүүдэй ухаан бодолые хүлгүүлхын тула ехэшье хүсэн хэрэгтэй бэшэ юм даа. Өөрынгөө үзэл бодолые аршалжа, газетээр дамжуулан, бусад уншагшадта хандаһан хүн гэртээ бурхан тухай шиидшье гэнгүй, амаа бараад һуудаг гэжэ би этигэнэгүйб.

— Хамаг юумэн бурханай табисуураар юм гүб даа. Бурханай абаралаар лэ алтан дэлхэй дээрэ тулгалжа ябана гээшэбди. Хэрбээ бишье бурханда этигэдэг, һүзэглэдэггүйл һаа, фашист хара шолмосуудай һомондо үхэн дайрагдажа, мүнөө үмхи яһамнишье үни хада үгы байха һэн даа,—гэжэ зохисотой сагай дайралдахалаар, нүхэр Цыбенов үхибүүдэйнгээ, ашанарайнгаа ойро «һанаһанаа» хэлэжэ һуудаггүй юм аа гү? Эрдэмэй багажаар хуяглажа, өөрын бата бэхи үзэл бодолтой болоодүй үхибүүдэй сэдьхэлдэ мунхаг һэжэгэй нүлөөн бэлээршье, бүхөөршье һуурияа олодог байха гэжэ үшөө дахин баталнаб.

Өөһэдөө дасан ошожо, хуралнуудта хабаадахын хажуугаар бишыхан аша, гушанараа абаашажа мүргүүлдэг хүгшэдэй хоорондо ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаяа юундэ зүрхэ алданабибди? Буддын шажанай түүхэ һайн шудалһан, тэрэнэй харша удхые мүнөөнэй эрдэмэй үргэн алхасануудаар бута сохихо шадалтай лекторнүүд угаа үсөөн. Илангаяа атеистическэ темэдэ, буряад хэлэн дээрэ лекци хүдөө нютагуудта хомороор уншагдана. Эдэ мэтэ асуудалнуудта анхаралаа табихаар болоол даа. Юундэб гэхэдэ, мухар һүзэгэй мунхаг нүлөөн тиимэ бэлээр өөрөө шаргэжэ барагдахаяа байнагүй. Тэмсэл хэрэгтэй!

Цырендулма ДОНДОГОЙ.

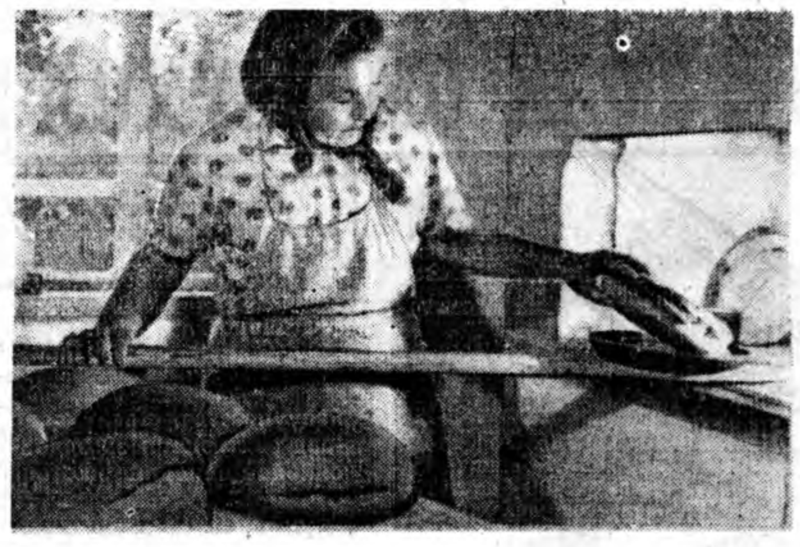
Ужам дэлюун дайдамнай
Ураг хэшэгээ һарбайнал.
Далай шэнги тарямнай
Даллан һуугаад һайхан лэ.

Шэмэн үзэхэл гээ һаа,
Шэнэ ургасын амтые,
Дүтын стан, тоогуудһаа
Дүүрэн машинын субахые,

Талын онгосын бүхөөгһөө
Тарган шэнисын адхархые
Хотон айлай хоолойһоо
Хоншуун үнэрэй анхилхые,

Хухин шара бүүлхын
Пеэшэн сооһоо гарахые,
Харан харан ябалши,
Хабархажа баясалши.

Ажалшын амбаар дүүрэн лэ,
Алтан орооһоор дүүрэн лэ.
Амтан ургасын хилээмэн —
Ажалаар олдоһон хилээмэн.



А. ИСТОМИНОЙ фото.

ЭРТЭ УРДЫН БУУСЫН ҺУУРИ ОЛДОБО

Буряадай геологическа экс... дициинхид үнгэрэгшэ зундаа ... нэй ябаагүй шахуу Баргажа... хада, хүбшэйүүдээр аяншалаа...

Тиигэжэ тэдэнэр Аргадын ... хозой харьяата Аразгун нютаг... урагша эртэ урдын хүнүүдэй ... рын һуури олоо. Тэндэнь дэг... рээ элдэб дүрсэнүүдые зура... шабараар хэһэн хүнэг, мүн б... зүйлнүүд олдоо.

Энэ газарһаа холо бэшэ ор... дог түргэн урасхалта Гаарга го... эрьедэ мамонтын шүдэнүүд, ... яһанууд олдоһон байна.

С. ОЧИРОВ.

Баргажан.

Жиирэй мэргэжэлтэд тухай

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ

...Тарбагатайн больницын газаа сагаан боро үнгэтэй бүхөөг дээрээ улаан хэрээһэтэй машина халта тогтод гэһэн хойноо, бушуу түргэн үйлсөөр ябаад, далда орошобо. Хаанашьеб тэрэ машиные хүн ехэтэ хүлеэгээ ёһотой...

Иван Иванович Смолин 13-дахи жэлээ «түргэн туһаламжын» машина жолоодоно. Гэбэшье нүхэр Смолин түргэн саг соо дүй дүршэлөөр бэрхэ жолоошон болошоогүй.

Сэрэгэй албанһаа бусажа ерэһэн Смолин Тарбагатай нютагтаа жолоошоноор хүдэлжэ эхилээ. «Үбшэн зоной ами наһан гансашье врачһаа бэшэ, мүн минии оролдолго шадабариһаа баһал дулдыдаха болохонь» гэжэ Иван больницын машина тушаан абажа байхадаа ойлгоо һэн.

Хоёршье һара болоодүй байтар больницын врачнууд жолоошон тухайгаа ехэ хүндэтэйгөөр хэлсэдэг болобо.

Түрүүшын үедэ Иван Ивановичта ехэ түгшүүрилтэй болодог һэн. Ходо түргэн дуудалгаар гараха, тиигээдшье тосхонууд бэе бэеһээ холо зайда оршоно ха юм. Тиихэдэ Смолин гансаараа, халаангүйгөөр хүдэлмэрилдэг һэн. Һүни амаржа байхадань, нэгэнтэ бэшэ яаруугаар сонхыень тоншожо һэрюулхэ. Зүгөөр Иван нэгэтэшье хашардаггүй, энэ хадаа минии уялга гэжэ тоолодог байгаа.

— Промкомбинадта жолоошон хэрэгтэй... Амар ажал һэн ха даа, юрэдөө. Тиишэ ошожо хүдэлхэдэш яаха юм,—гэжэ һамганиинь нэгэтэ эдеэлжэ һуухадань, тэрээндэ хэлэбэ.

Иван столһоо бодохо зуурандаа:

— Үгы даа, нүхэрни, би больницаһаа хайшаашье ошохогүйб. Тэндээ хүдэлхэ дуратайб, — гэ...

Август һарын эхеэр бэлэй. Тэрэ үедэ бороо орожо, харгыгаар машинын ябахын аргагүй шабар шабха болоод байба. Гэнтэ Ганзурино тосхонһоо хонходобод. Нэгэ хүн түргэн туһаламжа эльгээхыень гуйба. Һамганиинь ех... үбшэлһэн байгаа. Бороо хуратай, харгын хэршье муу һаа. тэрэ дарыдаа Ганзурино гүйлгэбэд. Тиигэжэ үбшэн хүн абарагдаа һан. Иимэ ушарнуудые тоолохо болоо һаа, тон олон байха.

Н. ХАЗУЕВ.

УЛАРИЛАЙ ШЭНЖЭ

Сентябриин хоёрдохи арбан ... ногто республика соомнай ех... хидээ сэлмэг, дулаан, һулаа... һалхитай, бага сага хура бороо... уларил байба.

Арбан хоног соо агаарай ду... зэргын дулаан 11—12 градус ... хэ гү, нормоһоо 2—3 градус... дээшээ байгаа. Энэ хадаа 19... оной энэ үеынхитэй сасуулха... 2—5 градус дулаан байһан ... но. Сентябриин 16-да бүхы ай... гуудта хаа хаанагүй ехэ дула... үдэр байһан. Тэрэ үдэр сүүдэ... дунда зэргын дулаан 15—18 гр... дус хүрөө. Тиихэдэ тэрэ үдэр ... лоһон дулаанай эгээн дээдэ ... 24—27 градуста тулаһан бай... юм. Энэ хугасаа соо һулагүй ... тэн үзэгдөө. Газарай хүрьһэн... дээгүүрхи хүйтэн 1—3, ... уулаар, хойто зүгэй нютагууда... хүйтэнэй хэмжээн 5—6 град... хүрэһэн байна.

Олонхи районуудта ороһон бор... 3—9 миллиметр шиниг нойто үг... Юрөөдэ, Хилганада, Баргажан... Цахирта, Нестеровэдэ 11—... миллиметр, Кабанскда—24, Б... гал шадар Горячинскда 29 мил... метр уһатай шинг нойто орһо... байха юм. Сентябриин 18-да ... һон энэ бороо бүхы нютагуу... бага зэргэ шинг нойто үгөө.

Арбан хоног соо дулаарһан ... лаан уларил оройн болзорто тари... даһан тарянай эдеэшэлгэ түргэ... хөө. Сабшалан болон бэлшээри... газарай ногоон хэнзэлээ.

Республикын колхозууд бол... совхозуудта таряа хураалга, ... таабха малталга болон бусад ... дэлмэри үргэлжэлүүлэгдэбэ. М... капустын ургаса хураалга ... лэнхэй. Тогтууритай иимэ дул... уларил намарай паар хахалал... таатай зохид байба.

Гурбадахи арбан хоногой ... багаар агаарай температур... хүйтэн амисхал орохоор, зар... үедэ шангашаг һалхин болох... шиниг нойто орохоор хүлеэгд... Зарим газарта хүйтэрэд гэжэ ... хэ. Олонхи ургамал хагдар... набша намаань хумирха. Ой ... дон соогуур набшата модоной ... маа унан, газар дайдаяа бүрхөө...

Ин. КОТОВ.

„ҮХЭХЭ ДУРАТАЙ ХҮН БАЙБАГҮЙ“

КИНО

...Һүниин харанхы. Тойроод хон жэн. Жэхымээр дуугай. Сельсоведэй түрүүлэгшын лэ таһалга соо бүрүүлхэн гэрэл туяарна. Үбгэн Локис ерээдүйн байдал, ехэ хэрэгүүд тухай бодомжолжо, гааһандаа удаахан тамхи хэнэ. «Үшөөл хэхэ юумэн ехэ даа. Ургаса муу. Городой ажалшадта талха таряа үгэхэ хэрэгтэй. Тиин гэһэйш ой соо бандидууд. Сельсоведэй хэдэн олон түрүүлэгшэнэр тэдэнэй муухай гарһаа унаа гээшэб!» гэһэн бодолнууд наһажаал түрүүлэгшын толгойдо ороно хэбэртэй.

Гэнтэ буугай дуун нэержэ, Локис столоо дэрлэн унашаба. «Ойн эзэд»—бандидуудай һүүдэрнүүд сельсовет руу һүүдэгэшэлдэбэ.

Литов режиссер Витаутас Жалакявичюс гэгшын табиһан «Үхэхэ дуратай хүн байбагүй» гэжэ кинофильм иигэжэ эхилнэ.

Энэ фильм хахад жэлэй туршада совет киногой түүхэдэ эзэлхэл ёһотой түрүү һуурияа олоод байна. Киевтэ болоһон Бүхэсоюзна кинофестиваль дээрэ энэ зохёол үндэрөөр сэгнэгдэһэн юм. Мүн фильмын сценари (авторынь өөрөө режиссер) жюриин үндэр шагналда хүртэһэн. Литов артист Д. Банионис сельсоведэй түрүүлэгшын ролиие наадажа, уран бэлиг, шадабаряараа шалгараа. Тэрээндэ нэгэдэхи шан олгогдоо һэн. Энэ кинофильм Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ шанда хүртөө.

«Үхэхэ дуратай хүн байбагүй» гэһэн киногой гол темэ—тэмсэл. Совет Литвагай хүнүүд, коммунистнууд, юрын тарияашадта энэ кино зорюулагдана. Жалакявичюсын сценари иимэ үгэнүүдээр эхилнэ: «Дайн дүүрэһээр хоёр жэл болоно байба. Газарай үрэжэл тулюур. Баяшуулай хүбүүд, хуушан сагаан офицер, полициинхидһаа бүридэһэн бандидуудай бүлэгүүд ойдо хоргодоһоор. Газар хахалжа, ажал хэжэ, хүхюу дуунуудые дуулажа эхилһэн хүнүүдые тэдэнэр үзэн ядана. Таряашадай саашадаа тэсэхэ аргань һалажа эхилбэ...».

Энэ фильм юугээрээ хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэжэ шадаа юм гэһэн асуудалда харюусахын тула иигэжэ хэлэлтэй. Дайнай һүүлээрхи хүшэр хүндэ үедэ хүдөөгэй коммунистнууд, тарияашад нютаг дээрээ Совет засагые бэхижүүлхын түлөө баатарлигаар тэмсэнэ, баатарай үхэлөөр унана. Тиибэшье үнэн юумэ үнөөрөө. Харанхы һүнеэр далдалһан олон бандидууд нэгэ хэдыхэн коммунистые алажа шаданагүй. Юуб гэбэл, коммунистнуудай талада юрын тарияашад, арад зон. Энэниие хурсаар, тодоор харуулжа шадаһан хуби заяандаа хүнүүдэй эзэд байһые баталһан кино хадаал хүнэй зүрхэ, сэдьхэл эзэлжэ шадаа.

...Фильмын эхин үйдхэртэй. Сельсоведэй түрүүлэгшэ Локис үбгэн бандидуудта алуулшаба. Эсэгын хуурсагай дэргэдэ дүрбэн хүбүүд—Бронюс, Миколас, Донатас, Яунис гэгшэд зогсоно. Тэдэнэр эсэгын үһөөе нэхэхээр, түрэл нютагаа зэрлиг бандидуудһаа сүлөөлхөөр бэлэн. Тэдэнэй зосоо—уур сухал, зориг. Тэдэ хүбүүд дайнай хатуу шэрүүн дүрбэн жэлые нюрган дээрээ үргэлжэ гараа, шархатаа. Теэд мүнөө ехэ байлдаануудай замхаһан, һомонуудай эшхэрхээ болиһон, бомбонуудай тэһэрхээ намдаһан хойно шуһанай адхаржа байхада, уур сухал дэлбэрэнгүй яахаб!

Эгээл түрүүн бандидуудай удамарша, огто баригдадаггүй Домовой гэгшые бариха хэрэгтэй...

Сельсоведэй түрүүлэгшэ болохо хүн олдоногүй. Заримаиинь айна, нүгөөдүүлынь маргана. Тиибэшье өөһэдын хүниие томилжо болохогүй, өөһэдынгөө хүнүүдые гамнаха хэрэгтэй гэжэ тарияашад аха дүүнэртэ дурадхана. Анхандаа бандит ябаһан, мүнөө совет засагай талада ороһон тарияашан хүбүүн Вайткус гэгшые түрүүлэгшэ болгоно. Нютагай коммунистнуудай холын хараа бодол энд элирнэ. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, Вайткус бандидуудай зан, тэдэнэй яахаяа байһан тухай мэдэхэшнүү хүн, хоёрдохёор, Вайткусай туһаламжаар Домовойе барижа шадаха ха юм.

Шэнэ түрүүлэгшэдэ түрүүшын даабари үгтэнэ: талха городто абаашаха. «Бандидуудай үүр—тээрмэ тойроод лэ фильмын бүхы үйлэ болоно. Тээрмэшэн, тэрэнэй туһамарша Апуокас (бандидууд) түрүүлэгшэ Вайткусые үгэдөө оруулха һанаатай.

Вайткус хоёр галай хоорондо. Алуулһан Локисой гурбадахи хүбүүн Донатас тэрээндэ гурбан хоногой болзор үгэнхэй. Эсэгыень алаһан хүниие гурбан хоног соо олоогүй һааш, үнэһэн тоборог болотор буудажархихаб гэһэн тэрэнэй заналта Вайткусые бүри яаруулна. Зүгөөр, Донатас дан түргэн, дан сухалтай.

Вайткус бандидуудай үгэдэ оробогүй. Дүрбэн аха дүүнэр талха город абаашахаяа тээрмэ ошохо гэжэ дайсадта найдуулна. «Ойн эзэдэй» харата хэрэгые Вайткусһаа мэдэжэ абаһан аха дүүнэр, коммунистнууд тээрмэдэ хоргодоһон бандидуудые һүнөөнэ. Энэ ехэ илалтань совет засагта нютагай тарияашадай этигэл найдалые бүри бэхижүүлнэ. Дайсадай хэбэрэгые мэдэхэшье байһан аад, тэдэнтэй тэмсэхэеэ зүрхэ алдаһан тарияашад коммунистнууд тээшэ болоно.

Дүрбэн аха дүүнэрэй эгээ ехэ хүбүүн Бронюс гэгшын образ бүришье һаа һайхашаамаар. Тэрэнэй шэн зоригтой, юумэнһээ сухарихагүй байһые эли харанабди. Хоёрдохи хүбүүн—багша Миколас тон һайхан сэдьхэлтэй хүн. Нэгэ эхэнэрэй нарай үхибүү асаржа, сельсоведтэ бэшүүлхэдэ, тэрэ уяран иигэжэ хэлэнэ:

— Һанаат үзыт. Иимэ заахан юумэнһээ эрэ хүн ургана.

Гурбадахи хүбүүн—Донатас түргэн сухалтай, бэеэ барижа шадахагүйшэг хүн гэжэ дээрэ хэлээ һэмди. Эсэгыень алаһан Апуокас гэгшын тээрмэ дээрэ баригдаад, город тушаалгахадань, ой соо тэрэнэй хүлигэ тайлаад. «өөрын сүүд» хэжэ, буудан алаха гэжэ байһаар, тэрэ бандидаа алдажархина.

Үхэлһөө мултарһан Апуокас тэрьелнэ. Тиигэжэ ябаһаар ёһото Домовойтой уулзашана. Тэрэнээ танихагүй дээрэһээ тээрмэ дээрэ болоһон ушарые хөөрэжэ үгэнэ.

Һүүлшын шанга байлдаан. Һууринай бүхы коммунистнуудые үгы хэхэ гэжэ шиидэһэн бандидууд үүр сайжа байхада добтолжо эхилбэ. Энэ тулалдаанай дүүрэхэдэ Донатас алуулна. Сельсоведэй түрүүлэгшэ Вайткус бандидуудай һомоной Домовойе Бронюс буудан унагаана. Домовой гээшэнь тэрэл тосхондо ажаһуудаг, архи нэрэдэг, анхандаа полицида ябаһан, Майданеегай харуулшан болоһон хүн. Дайсадаа һүнөөжэ шадаһан коммунистнууд, тарияашад баяраар, мандажа ерэһэн шэнэ үдэрөөр кино түгэсэнэ.

Энэ фильм хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай. Арад зоной зол жаргалай байдалай түлөө коммунистнууд ами наһаяа үгэхөөр бэлэн, үгэдэлтэй байһые энэ кино батална.

Фашистнуудтай болоһон дүрбэн жэлэй дайнай дүүрээд байхада, хаа хаанагүй амгалан байдалай түбхинэжэ байхада, хэн үхэхэ дуратай байхаб? Дайнай үхэл, һомон соогуур гараһан хүн иигэжэ ами наһан үнэтэй. Тэд Совет засагай, арад зоной түлөө ами наһаа харамлаагүйл. Хэн хайрлангүйб? Коммунистнууд.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

МЭХЭЛЭГДЭҺЭН БАЯН

ОНТОХОН

Урда сагта Ара Хангай нютаггаа Ахай баян алдартай, абаха эдихын хойноһоо абаашатай хэнтэг айлайхи ажаһуудаг байгаа һэн ха. Тэрэнэй хэнтэг сэдьхэлынь хэтэржэ, хэнзэ эшэгэниинньшье харамтай шэнги болоходонь, гарзагүйгөөр гадартай мяха эдижэ байха бэлэн арга бэдэржэ, бэрхэ хулгайшантай нүхэсэбэ. Багшань болоһон хулгайшан баян шабидаа хандажа, мүнөө һүниин харанхыда мордожо, олзодоо гарахабди, хоёр һайн мори эмээллээд, хоёр ехэ сумаа бэлдээд байгаарай гэбэ.

Тэбэрилдэмэ харанхы һүни тэдэ хоёр мордожо, мориной шадал мэдүүлэн уужам тээлниг хорёоень оло дахин гороолоод, ойртон гадаань буухадань, эзэеэ таниһан нохойнь энэш гэжэ хусабагүй, тархяа эрьешэһэн баян таажа гэрээшье танибагүй. Хорёо дүүрэн хонидһоонь хоёр һайниинь булгалжа, хооһон сумаагаа дүүргээд, хубхай яаран мордоходоо, баян ехэтэ олзуурхан, нозог муу нохойтой, нобшо тулюур лэ айл хаш даа. Хожом дахижа ерэхэдээ хорёогоор хонидынь абаашахаб гэжэ шэбэнэн шэбшэн ябатарнь, хани болоһон хулгайшаниинь харанхы руу халба һүрэн, хайшаашьеб харайлгажа арилшаба. Тэрэ баян гансааран тэнэжэ, төөрижэ ябаһаар гэрээ тоио ороходонь, гэрээ танихагүй буба ха.

Зүдэржэ эсэшэһэн баян өөлэн бухадөө динидажэ, зүүдэлэн хүхиран хэбтэтэрнь, хонишон барлагынь һэрэжэ, «хотондотнай хулгай ороһон янзатай, хоёр хониной һэбһэн хорёогой арада хэбтэнэл» гэхэдэнь, баян хара буунһандаа баргүйгөөр уурлажа, улад зоноо суглуулаад, «үйлэ муутай хулгайшанаа утар бараад асара, ухалайнь тамада эльгээхэб. Асараагүй һаашни арһыш хуулаад хаяхаб» гээд хажуудаа байһан барлагаа халта ёбороод тарайшаба. Унтангүй хоноһон баян урбагар улаан нюдөөрөө һамгандаа эмнижэ, «тогооной гэртэ сумаатай тарган мяхан байха, ехээр шанаад асарал даа», гээд юлхэгэр гэдэһээ тоншоно ха. Эмээлдэ холожо шулгаршоод, хордожо байһан һуудалаа уршын уршын эльбэжэ, уруу дуруухан һуутарнь, гэмэргэн хара гэргэниинь гэгэһээр орожо ерэхэдээ:

— Газар дуулаг, гахай шагнаг ганзагалжа ябаһан сумаа соош сагаан үбгэнэй (бурханай) һэтэртэй өөрымнай халзан хониной арһа тархинь аржагар тэмдэгтэеэ байбал даа,—гээд бурхандаа һүгэдэн зальбарна. Баян өөрынгөө хони өөрөө хулууһанаа одоол һая ойлгожо, «худалшанда хуурагдабаб, хулгайшанда мэхэлэгдэбэб. Халагниш халаг даа, хайран эмээл морёо, хаһатай тарган хонёо алдабаб тэрэ яярта» гэжэ хара тогооной ханхинаса хашхараад, харанхалан тэндээ унашалай.

Эгээл энээхэн үедэ тугаархи хонишон барлагын тогооной гэрһээ сумаатай мяха гаргажа:

— Нүхэд зон, наашаагыт, нүгэлтэ хулгайшан олдобол, үндэр түрэлтэ баямнай өөрынгөө хони хулуужархёол,—гэжэ оог хашхарга табина ха.

Тэндэ сугларһан зон: үлүү харан үнгэлзэжэ ябаһаар өөрынхиеэ һабардажархёол, харанхыда хабтэһэн баянаа бүхын шоо хэлээ үзэлөөһоор, шобто харан энеэлдэжэ гэр гэртээ тарашоо һэн ха.

Тэрэ сагһаа хойшо тэрэ нютагай арад зон хэн нэгэнэйгээ хэнтэг абари гаргабална: үлүү хаража, булуу химэлбэш, өөрһөөгөө нүхэр галдажа, нэгэ хаяу баянай нэрэ хухархан тухайда үзэхэр домог хэлсэжэ, элгээ эгээтээ энеэлдэхэ ябадал болоо юм гэлэй.

Б-М. ДЫШИНОВ.

3.300 ТҮХЭРИГЭЙ

Республикымнай түб Улаан-Үдэ жэлһээ жэлдэ болбосон түхэлтэй боложо байдаг. Илангаяа хабар, намартаа үйлсэ, сэсэрлиг талмайнуудые ногооруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Ганса мүнөө намар 2991 модо, 72250 һөөгүүд һуулгагдахань.

— Энэ ехэ хүдэлмэридэмнай олон зон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха юм. Илалтын проспект, Мухинай, Терешковагай нэрэмжэтэ, Бульварна үйлсэнүүдтэ, ногоон Арал, аэропорт ошоһон замуудай захаар мододые болон һөөгүүдые һуулгалга дүүргэгдэхэ,— гэжэ городой Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй таһагай инженер Г. Н. Сиротина хөөрэнэ.

Мүн Ранжуровай, Каландарашвилиин, Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдээр заһабаринууд хэгдэжэ, элдэб түрэлэй модод нэмэжэ һуулгагдаха, Октябрьска районда шэнэ сэсэрлиг түхеэрэгдэхэ юм.

Хамта дээрээ энэ намартаа 3300 түхэригэй ажал хэгдэхээр хараалагдана.

Б. ЖАНЧИПОВ.

ҺАЙШААГДАБА

Нарһатын совхозой 2-дохи фермын түб Гоондо тосхондо аймагай Соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэйхид концерт табиба. Эндэхи фермын механизаторнууд, малшад болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд концертые һайшаагаа.

Виктория Цыренова, Надежда Петрова болон эгэшэ дүү Черепановуудай шог, уянгата дуунуудые ирагуу гоёор дуулахадань, мүн Лидия Дубровинагай уран хурсаар шүлэгүүдые уншахадань сугларагшад илангаяа халуунаар угтаа.

Энэ коллектив урда тээнь Улбэргэ, Эгэтын-Адаг, Эгэтэ нютагуудай ажалшадта концерт наадажа харуулһан байна.

Тиихэдэ Улаан-Үдын электротехническэ заводой һайханай агитбригада Яруунын, Нисэнгын болон «Комсомольский» совхозуудай фермэнүүдээр һайн концертнүүдые харуулба.

В. БАЙБОРОДИН.

Ярууна.



Баргажан хабсагайн хормойдо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ

Почтальонуудай, ниитын хэблэл тараагшадай, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй конкурс

«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдые хүн зоной дунда олоор тараахын түлөө конкурс соносхогдобо.

Энэ конкурсдо хэлхээ холбооной болон «Союзпечатин» бүхы хүдэлмэрилэгшэд, ниитын хэблэл тараагшад хабаадаха.

Конкурсдо хэд илаһан дээрэ тоологдохоб:

а) почтальонууд, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө участогай мянган хүн бүхэндэ 100 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Правда Бурятии» газетые, 80-һаа үсөөн бэшэ «Буряад үнэниие» захил хүүлэжэ тараабал;

б) ниитын хэблэл тараагшад городуудта 220 хэһэгһээ, хүдөө нютагта 150 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Правда Бурятии» газетые, 100 хэһэгһээ үсөөн бэшэ «Буряад үнэниие» хүн зондо захил хүүлэбэл;

в) «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй захилые нёдондо жэлэйхидэ орходоо 25 процентһээ доошо бэшээр аймаг дээрэ үлүү болгожо шадаһан районно агентствэнүүдэй начальнигууд.

Конкурсдо илагшадта иимэнүүд шагнал хараалагдана:

25—25 түхэригэй нэгэдэхи табан шан,
20—20 түхэригэй хоёрдохи арбан шан,
15—15 түхэригэй гурбадахи арбан табан шан.

Газетын хэблэл.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Маши... бүтээгшэд һайндэртэ зорюул... даһан В. Островскиин репорта... «Манай буряадта» рубри... доро элдэб һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: Ажа... тоосоон тухай Н. Пацкеви... корреспонденци; А. Потепал... «Алдарта ойн хүндэлэлдэ» гэһэ... статья (үргэлжэлэлынь хэблэлэй нюурта).

Гурбадахи хуудаһанда: Хүдө... саанһаа ТАСС-ай мэдээсэлнүү... АПН-ай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Н. Во... кобойниковой рассказ; А. Поли... вай киногой рецензи; тобшо ... нин.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефоннууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01889. Зак. № 345.